

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredno poceni. — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod izhaja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inostranstvo Din 25.—, Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašljova ulica št. 5
Telefon: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — MOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strončarjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRAD, Slatkov trg št. 5. — Polna brandirica v Ljubljani št. 10.363.

Rusija se zanima za položaj na Balkanu

Iz italijanskih krogov v Bukarešti se izve, da je Rusija svetovala Bolgariji definitivno rešitev vprašanja Dobrudže šele po razčiščenju položaja z Madžarsko — Jutri se prično pogajanja med Rumunijo in Madžarsko

Bukarešta, 14. avg. e. (UP). Tunkajski nevtalni opazovalci smatrajo nepričakovano vrnitev bolgarskega poslanika v Moskvi Stamenova v Sofijo za dokaz, da se Rusija slej ko prej zanima za položaj na Balkanu.

V italijanskih krogih v Bukarešti menijo, da je vrnitev poslanika Stamenova v zvezi z vprašanjem Dobrudže. Ni izključeno, da računa Rusija s težavami v pogajanjih med Madžarsko in Rumunijo glede teritorialnih odstopitev in je zaradi tega svetovala Bolgariji, naj ne sprejme definitivne rešitve glede Dobrudže, dokler ne bo položaj popolnoma razčiščen tudi glede Rumunije in Madžarske.

Bukarešta, 14. avg. e. V pogajanjih z Bolgarijo se pričakuje v pričetku prihodnjega tedna zaključitev načelnih razprav. Pred podpisom definitivnega sporazuma bodo razpravljali še strokovnjaki o posameznih točkah konvencije, s katero bo sankcionirana odstopitev določenega ozemlja.

Sofija, 14. avg. AA. (Stefani). Vesti iz Safije, ki govore o sestanku bolgarskega poslanika v Bukarešti in rumunskega zunanjega ministra, potrjujejo, da razprava o vprašanju odstopitve južne Dobrudže z obeh strani poteka v duhu medsebojnega razumevanja in v prisrčnem razpoloženju.

Budimpešta, 14. avgusta. AA. (Stefani). Madžarska vlada je sprejela predlog ru-

munke vlade, da bodo pogajanja med obema državama glede rešitve vprašanja Transilvanije v Turnu Severinu. Madžarsko odposlanstvo, ki ga bo vodil pooblaščen minister in izredni poslanik Hory, ki je bil prej poslanik v Varšavi, bo odpotovalo takoj, tako da se bodo pogajanja začela že v četrtek. Razgovorom, ki bodo potekali izven Madžarske, ne bo prisostvoval niti grof Teleki niti grof Csaky.

Bukarešta, 14. avg. AA. (Stefani). Rumunski listi objavljajo poziv, ki ga je rumunska vlada naslovila na prebivalstvo. V njem vlada poudarja potrebo po slozi in solidarnosti vseh Rumunov. Vladno glasilo »Romania« komentira ta poziv ter pravi med drugim, da nobena vlada in noben

državnik ne bi mogel spremeniti stvarnosti vprašani, ki so na dnevnem redu in ki so večno aktualna. List poudarja, da so to življenjska vprašanja Rumunije.

Vprašanje Podkarpatske Rusije

Budimpešta, 14. avgusta AA. (Stefani). »Magyar Orszag« objavlja članek, ki ga je napisal neki narodni poslanec vladne skupine in v katerem se bavi z vprašanjem Podkarpatske Rusije. Članek pravi, da je treba žide v celoti izseliti iz Podkarpatske Rusije. V zvezi s tem nekateri madžarski listi nenačujajo vprašanje izselitve židov iz Madžarske sploh.

Moskva, 14. avg. br. »Krasnaja Zvezda« pozdravlja v svojem uvodniku ukinitve političnih komisarijev v ruski vojski. List označuje ta ukrep komisarija za vojsko kot logični zaključek reform, ki jih je prišel maršal Timošenko izvajati že v maju. Pogoj za moderno vojskovanje so taki, da ruska vojska sedaj prav nič ne potrebuje političnih komisarijev, ki bi mogli usmerjati ljudi, na katere vplivajo, drugače, kakor bi to bilo v interesu operativnega delovanja njihovih vojaških poveljnikov. Najnovejše statistike kažejo, da je že 50 odstotkov vseh ruskih vojakov vključenih v komunistični stranki ali pa v komunističnih mladinskih organizacijah.

Pred izročitvijo italijanskih zahtev Grčiji

V rimskih diplomatskih krogih računajo z možnostjo, da Grčija ne bo sprejela vseh italijanskih zahtev ter smatrajo položaj za zelo resen — Podrobnosti o umoru albanskega veljaka Hodže

Rim, 14. avg. e. Doslej je italijanski tisk z rezervirano pislo o incidentu na albansko grški meji, včeraj pa so italijanski listi na široko pisali o umoru Hodže in so objavili o tem dogodku razne podrobnosti. Prvotno je italijanski tisk poročal, da je bil Hodža umorjen pred nekaj dnevi, zdaj pa listi poročajo, da je bil umorjen že pred tedni. Hodža je bil najprej zastupljen in so mu šele nato odsekali glavo.

V rimskih političnih krogih razlagajo to tako, da oblasti niso hotele javno poročati o tem dogodku v vseh podrobnostih, dokler niso bile ugotovljene vse okoliščine umora. Ko so bile zbrane vse podrobnosti je vlada preko agencije Stefani javnost obvestila o dogodku.

Italijanski tisk smatra grško vlado za odgovorno za umor Hodže. Grška vlada je na obtožbo agencije Stefani službeno odgovorila preko službene atenske agencije, na ta odgovor pa sta odgovorila Gayda v listu »Giornale d'Italia«, Ansaldi pa v listu »Il Telegrafo«, ki je glasilo zunanjega ministra grofa Ciana.

V rimskih političnih krogih trdijo, da so s tem dogodkom grško italijanski odnosi prišli v novo fazo. Doslej so bili ti odnosi prijateljski in prisrčni, piše Ansaldi, čeprav je italijanski časopis nekajkrat omenjal, da služijo grško otočje za bazo angleški mornarici. Sedanji dogodek je po mnenju italijanskih krogov izredno pomenljiv. Grčija je indirektni zavezanec Anglije, ki je v vojnem stanju z Italijo. Zato se Italija ne bo mogla zadovoljiti samo s pojasnili, temveč bo zahtevala zadostno jamstvo, da se taki dogodki ne bodo več pojavljali.

V rimskih diplomatskih krogih računajo z možnostjo, da Grčija ne bo ustregla vsem italijanskim zahtevam in se zaradi tega smatra položaj za zelo resen.

Budimpešta, 14. avg. e. Po vestih iz Aten je sediti, da bo Italija, če pride do pogajanj med italijansko in grško vlado za likvidacijo spora po umoru albanskega veljaka Hodže, zahtevala predvsem, da se Grčija odreče jamstvu, ki ga je dobila od Anglije. V atenskih diplomatskih krogih opozarjajo, da je grški predsednik vlade Metaxas ob priliki zadnjih razgovorov, ki jih je imel z italijanskim poslanikom, povsem omenil angleško jamstvo, neodvisnost in teritorialno nedotakljivost Grčije.

Italijansko napredovanje v Somaliji

Rim, 14. avg. s. (DNB). Po italijanskih podatkih so italijanske čete sedaj 65 km pred glavnim mestom Angleške Somalije Berbero. Angleži se tu pripravljajo na zadnji odpor proti prodirajoči italijanski vojski. V italijanskih krogih prevladuje pričnanje, da ima ta odpor samo namen, da krije umik glavne angleške vojske iz Berbere. Angleži nameravajo očitno svoje vojaštvo pripeljati iz Berbere v druge vzhodnoafriške kolonije.

Malta, 14. avgusta. AA. (Reuter). V teku dveh napadov, ki so jih italijanska letala izvršila v mesecini, so vrgla na Malto nekaj eksplozivnih in vžigalnih bomb. Škoda je majhna, ubita je ena civilna oseba.

Italijansko svarilo švici

Rim, 14. avg. e. V rimskih političnih krogih je vzbudila posebno pozornost vest lista »Regime fascista« glede sedanjega zadržanja švice. List piše, da izjave vlade v Bernu o švicarski nevtralnosti niso v

skladu z napadi v švicarskem tisku na Nemčijo in Italijo. List poziva Italijane, naj energično reagirajo na napade v tisku ne glede na morebitne konflikte. List končno opozarja na to, da imajo mnogokrat majhni vzroki velike posledice.

Bern, 14. avgusta. AA. (Stefani). Nekaj uglednih švicarskih listov je včeraj z ogorčenim nastopilo proti brezmiselnim glasovom, ki se zadnje dni širijo po Švici. Listi poudarjajo, da te govorice širijo osebe, ki so v službi tuje propagande, ki bi rada sklenila prijateljske odnose med Švico in Nemčijo. Listi navajajo nekatere najdrastičnejše primere teh brezmiselnih vesti. V prvi vrsti omenjajo govorice, da je nemška vlada zahtevala od švicarske zvezne oblasti, da ji da na razpolago svoje kovinske rezerve. Dalje navajajo kot primer brezmiselnosti vesti govorice, da

je nemška vlada zahtevala od Švice, da ji izroči tri četrtine svoje rogate živine in drobnice ter vse zaloge surovin. V zvezi s tem so se razširili tudi glasovi, da je vrhovni poveljnik švicarske vojske zahteval od zveznega sveta, naj proglasi splošno mobilizacijo.

Tuja letala nad Švico in švedsko

Bern, 14. avgusta s. (Ass. Press). Preteklo noč je bilo ugotovljeno, da so neznana tuja letala preletela mesta Bern, Zenevo in Lausanne. V vseh teh mestih je bil dan letalski alarm. Bombe niso bile vržene.

Stockholm, 14. avgusta s. (Ass. Press). Včeraj je tuje letalo preletelo švedsko ozemlje. Letalo se je oddaljilo v južno-vzhodni smeri.

Za obnovo Francije

Govor maršala Petaina — Lavalova usoda — Demonstracije beguncev — Vprašanje vrnitve ranjenih francoskih vojakov iz Anglije

Vichy, 14. avg. e. V svojem sinočnjem govoru je maršal Petain predložil ukrepe francoske vlade, s katerimi se bo hudo ranjena Francija zagotovila boljše bodočnost.

Maršal Petain je v svojem govoru prav posebno poudarjal vprašanje prehrane in vprašanje repatriacije beguncev ter demobilizacije mladinskih organizacij. Govorec o nesreči, ki je zadela Francijo, je poudaril, da so vsi razlogi za nadaljnjo zlo usodo Francije odstranjeni s spremembami v ustanovah in s spremembami odgovornih ljudi. Mnogi dobro zamišljeni in dozorili ukrepi pa se niso mogli izvesti zaradi nesposobnosti ljudi in izdajstva mnogih agentov. Od premirja se je vlada prizadevala, da bi se preselila v Pariz ali v Versailles, toda preselitev je nemogoča iz tehničnih razlogov. Treba je počakati na ugodnejše razmere.

Vichy, 14. avgusta. e. Dopolnil agencije Associated Press je sporočil s francoske meje, da bo francoska vlada v kratkem rekonstruirana in da bo iz vlade izpadel podpredsednik Laval, ki baje ne uživa več zaupanja v nemških odločilnih krogih. Njegov zaton se je pričel s tem, da je zahteval, naj se poleg bivšega ministrskega predsednika Daladiera postavi pred vrhovno sodišče tudi vrhovni poveljnik Gamelin. Proti temu predlogu se je uprl sam Gamelinov naslednik general Weygand.

Curih, 14. avg. s. (United Press). Švicarski listi poročajo, da je v dveh mestih nezasedene Francije med drugim v Toulouseu prišlo do večjih nemirov. Begunci, ki so ostali brez strehe, so demonstrirali proti hotelskim lastnikom ter zahtevali prenočišče. Prišlo je do poulčnih bojov, v katerih so se posluževali tudi barikade. Policija ni intervenirala.

London, 14. avg. s. (Reuter). Kakor poročajo, se je francoska vlada nedavno obrnila na angleško vlado s prošnjo, da bi ta dovolila prevoz ranjenih francoskih vojakov iz Anglije v Francijo. Francoska vlada je sporočila, da bo v ta namen 30. julija poslala v Anglijo dva svoja parnika. Francoski ladji pa v Anglijo nista dospeli in tudi ni prejela angleška vlada nobene novega obvestila glede tega od francoske vlade. Razlogi za opustitev francoskega načrta niso znani. Pogajanja med obema vladama so se vršila s posvetovanjem ameriškega generalnega konzulata.

Bern, 14. avgusta. AA. (DNB). Iz Vichyja poročajo, da je francoska vlada skleni-

la ponovno vzpostaviti medkrajevni telefonski promet med mesti nezasedenega dela Francije, francoskih kolonij, protektoratov in mandatskih pokrajin. Prav tako bodo odsej dovoljeni tudi telefonski razgovori z vsemi kraji v inozemstvu brez poprejšnje cenzure.

Rim, 14. avgusta. i. (Stefani). Rimska banka je ponovno otvorila svoji podružnici v Parizu in Lyonu.

Pariška borza zopet zaprta

Pariz, 13. avgusta. AA. (DNB). V zvezi s tem, da so spet zaprili pariško borzo, poročajo »Matine«, da je bil ta ukrep izdan zaradi tega, da bi se delo borze spravilo v sklad s sedanjimi razmerami. Francosko gospodarstvo je bilo zaradi vojne težko prizadeto. Zato je treba predvsem urediti gospodarske razmere prej, predno bi borza mogla nadaljevati z delom.

Pomanjkanje v Maroku

Moskva, 14. avgusta (DNB). Tisk poudarja, da je prišlo v francoskem Maroku do resnega pomanjkanja, kar se tiče preskrbe prebivalstva. Čemur je vzrok blokada na Sredozemskem morju od strani Italijanov ter zaradi kapitulacije Francije. V Maroku se pojavlja pomanjkanje bencina, olja, masla, sladkorja, sira, mila, masti in drugih živil. Prav tako se opaža veliko nazadovanje domačega obrtništva. Veliko število beguncev iz Evrope, ki so prispeli v Maroko, pa povečuje pomanjkanje živil.

Španske zahteve

Madrid, 14. avgusta. AA. (Stefani). List »Arriba« razpravlja o dvoličnosti Anglije, ki je podvela mrežo blokade proti Španiji, istočasno pa z njo nadaljuje uradne prijateljske odnose. Mere blokade, pravi list, predstavljajo vojni čin. List dodaja, da se govori o atentatih na španske rezerve bencina v Alicanteu in o drugih sabotajah. List pravi dalje, da take in slične govorice v nobenem primeru ne bodo ostale nezaznane. Na take žalostne potekuse španski narod odgovarja: Dovolj nam je.

Madrid, 14. avg. AA. (DNB). List »Alcazar« objavlja ob priliki obletnice izgube Filipinskih otokov in pravi, da ti otoki spadajo k Španiji, ker so danes bolj španski kakor kdajkoli poprej.

Kitajska bo nadaljevala vojno

Odločne izjave maršala Čangkajška — Položaj v Sanghaju — Kaj zahtevajo Japonci v Indokini

Cungking, 14. avgusta s. (Ass. Press). Ob priliki tretje obletnice pričetka bojev za Sanghaj je snoči govoril po radiu maršal Čangkajšek. Izrazil se je odločno za nadaljevanje vojne z Japonci. Dejal je, da si je v treh letih doseganje vojne pridobila Kitajska spoštovanje vsega sveta. Kitajska bo nadaljevala borbo, dokler ne bo osvobodjena.

Vsi kitajski listi soglašajo z izjavo maršala Čangkajška in opozarjajo, da ima Kitajska 4 milijone mož pod orožjem ter da bo mogla pričeti tudi s protiofenzivo proti Japoncem.

Washington, 14. avgusta s. (Ass. Press). Podtanjnik za zunanje zadeve Sumner Welles je izjavil včeraj, da je dala ameriška vlada ameriškim predstavnikom v Sanghaju poblastilo, da sodelujejo pri ureditvi lokalnih vprašanj, ki so nastala po umiku angleške vojske iz Sanghaja. Welles je izrazil upanje, da bodo vsa vprašanja rešena v prijateljskem duhu.

Sanghaj, 14. avgusta s. (Ass. Press). Poveljnik ameriškega vojnega brodograja na Daljnem vzhodu admiral Heart je davi iz Tsingtava dospel v Sanghaj.

Tokio, 14. avgusta s. (Reuter). Kakor poročajo agencija Domei, je kot prvi zapustil

severno Kitajsko oddelek angleške vojske, ki je stržil poslopje angleškega poslanštva v Pekingu. Oddelek je šel samo 40 vojakov. Pri odhodu je oddelek korakal mimo ameriškega poslanštva. Pred poslanštvom je bila postrojena četa ameriških mornarjev. Oba oddelka sta izmenjala vojaške pozdrave.

New York, 14. avgusta s. (Tass). United Press poroča iz Saigona, da zahtevajo Japonci od francoskih oblasti v Indokini izročitev radijske postaje v Hanouiu, ki naj bi odslej služila izključno za japonsko vojaško uporabo. Nadalje zahtevajo Japonci izgon vseh Kitajcev, ki še ne prebivajo 10 let v Indokini. Nadaljnja zahteva se nanaša na dovolitev posebnih ugodnosti japonskim trgovcem.

Ameriški dopisnik poroča tudi, da se mudi že sedaj v francoski Indokini okoli 100 francoskih ekspertov. Vojaško letališče v Hanouiu je že popolnoma na razpolago izključno za japonsko uporabo. Dopisnik pravi, da razpolagajo Francozi v Indokini trenutno skupno s same 15 vojaškimi letali ter 60 aktivnimi in 40 rezervnimi letalci. Sedaj bi želeli Francozi v Zedinjenih državah naročiti 200 novih letal.

Madžarski kmetijski minister potuje v Nemčijo

Budimpešta, 14. avg. AA. (DNB). Kmetijski minister bo 18. avgusta uradno obiskal Nemčijo. Nemčijo, bo obiskal na poziv nemškega ministra za prehrano Darea, obenem pa bo vrnil obisk nemškemu ministru, ko ga je ta obiskal v Budimpešti. Madžarski kmetijski minister bo imel priložnost, da se bo med svojim bivanjem v Nemčiji razgovarjal o gospodarskih vprašanjih, ki zanimajo obe državi. Razgovorom bodo prisostvovala vodilne osebnosti rajha.

Položaj Luksemburške

Luksemburg, 14. avgusta. AA. (DNB). Ob priliki predaje dolžnosti komisarijev mesta je predsednik mestne uprave Simon imel govor, v katerem je že takoj v začetku naglasil nemški značaj mesta Luksemburga in njegovega prebivalstva. Simon je v govoru tudi povedal, da je prenehala luksemburška ustava, ker sta pobegnili vlada in prestolonaslednik. S tem je prenehala tudi prisega, ki so jo bili položili luksemburški uradniki. Uporaba izrazov »Velike vojvodine« in »Država Luksemburg« se ukinja.

Kanadska proizvodnja letal

Halifax, 14. avg. AA. (Reuter). Kanadski minister za oboroževanje je izjavil, da bo Kanada od novega leta naprej mesečno zgradila 360 letal. Minister je izjavil, da bo to število lahko dosegel in je dodal, da se proizvodnja municije stalno večja.

Prerokovanje ge. Tabouis

New York, 14. avgusta s. (Tass). Madame Tabouis piše v ameriških listih, da se bo glavni nemški napad na Anglijo pričel med 15. in 20. avgustom. Istočasno bodo Italijani podvzeli odločilne napade proti Suez in Adenu.

Rumunsko turški gospodarski odnosi

Ankara, 14. avg. AA. (Stefani). Rumunsko gospodarstvo poslanstvo bo jutri dopotovalo v Ankaru, kjer se bodo nadaljevali že začeti razgovori o zamenjavi petroleja in lesa med obema državama.

Mladinska vzgoja v Italiji

Rim, 13. avgusta. AA. (Stefani). Predsednik vlade Mussolini je danes sprejel prosvetnega ministra Bottajja in glavnega tajnika fašistične stranke Muttijja, ki sta mu razložila načrt za organizacijo sodelovanja med šolo in italijansko liktorsko mladino, ki naj bi spravi v sklad njihovo delovanje za kulturno in politično vzgojo novih rodov. Mussolini je sprejel načrt in dal navodila za njegovo izvedbo. Ministrstvo za ljudsko kulturo je objavilo sporočilo, ki pravi, da se bodo izpiti v srednjih in višjih šolah začeli redno, to se pravi 16. septembra kakor lani.

Ratifikacija finsko ruske trgovinske pogodbe

Helsinki, 14. avg. s. (Tass). Finski zunanji minister in sovjetski odpravnik poslova sta včeraj izmenjala ratifikacijske listine finsko-ruske trgovinske pogodbe.

Razpust židovske prostozidarske lože

Novi Sad, 14. avg. e. Oblasti so včeraj razpustile židovsko prostozidarsko ložo »Dr. Simon Alkalaj«, ki je bila podružnica enako imenovane lože v Beogradu.

Peklenski stroj na rumunski železnici

Curih, 13. avg. p. Iz Bukarešte poročajo nocojšnji listi, da je nastala davi na železniški postaji Calociani na progi, ki je speljana v južno Dobrudžo, huda eksplozija, ki je razdejala vso postajo. Povzročena je bila velika materialna škoda in več ljudi je bilo ranjenih. Policijske oblasti so že ob pričetku preiskave dognale, da je bil izvršen atentat. Neki neznanec je na postaji oddal večji kovčez, ki bi ga bilo treba nekam odposlati. Neznanec pa ni izpolnil niti predpisanih formularjev, nemo je v naglici izginil. Ugotovljeno je bilo, da je bil v kovčegu peklenski stroj.

Nujne potrebe Kranjske gore

Potrebna je še boljša ureditev tega letoviškega kraja, zlasti pa nova železniška postaja

Ljubljana, 14. avgusta. Kranjska gora kot letovišče mesto je zaslovela zlasti po svetovni vojni, ko je število njenih gostov začelo iz leta v leto čedalje bolj naraščati. Iz preproste gorenjske vasice je v teku let nastalo moderno urejeno letovišče, ki lahko sprejme okoli 2000 gostov in jim nudi zadovoljivo udobje. Nemalo sta k razvoju Kranjske gore v tujskoprometnem pogledu pripomogli kopališče Jasna s prekrasnim planinskim ozadjem in lepo urejeni prostor za tenis. Pozabiti niti ne smemo, da ima Kranjska gora vodovod, kanalizacijo in elektriko, kar vse so osnovni pogoji vsakega pomembnejšega turističnega kraja.

Kranjska gora ima pred marsikaterim slovenskim letoviščem tudi to prednost, da je znana kot gorenjsko središče zimskega športa, saj je bila v njej ustanovljena tudi prva jugoslovenska smučarska šola, ki uživa velik sloves po vsej naši državi. Veliko število gostov omogoča Kranjski gori in njenima sosedoma Podkorenju in Gozdju Martuljku, da se lahko naglo razvijajo in v zadostni meri skrbijo za svojo povzdigo. Kranjska gora ima zdaj štiri velike pomankljivosti:

neurejeno cesto, neprimeren prostor za odlaganje smeti, neurejeno izprehajališče in okolico prostora za tenis in neprimerne železniške postaje.

Letovišče, ki lahko sprejme okoli 2000 gostov, bi moralo vsakega imeti asfaltirano cesto. Sedanja, skozi naselje sicer dobro utrjena in negovana cesta, ki jo dnevno večkrat škrope, je še zmerom preveč prazna. Upoštevati moramo, da je v Kranjski gori ob sami cesti več pomembnejših hotelov in pensionov, katerih gostje marsikdaj v polni meri uživajo vse blagodati, ki jih nudijo prazne ceste in drveči avtomobili. Asfaltirana cesta bi seveda morala biti dobro naoljena, avtomobilisti pa bi pri vožnji skozi vas morali bolj upoštevati predpise o maksimalni dovoljeni hitrosti, ki jih zdaj po večini sploh ne upoštevajo.

Problem asfaltiranja ceste skozi Kranjsko goro je zdaj vsakega najaktualnejši problem tako za agilno kranjskogorsko Tujskoprometno društvo, kakor tudi za samo občino.

Drugi problem Kranjske gore, ki bi mu občina in Tujskoprometno društvo morali posvetiti največjo pozornost, je prostor za odlaganje smeti. Zdjaj odlagajo vso to navlako ob Pišnici, in sicer tik izprehajalnih poti. Kupi smeti povzročajo posebno v polnih mesecih prav neprijeten smrad, razen tega pa vpliva na tujca precej porazno, če naleti ob izprehajalnih potih ob Pišnici na velika smetišča. V okolici Kranjske gore je dovolj primernejših prostorov, kamor bi lahko odlagali smeti, smetišča v sami vasi — ob Pišnici in izprehajalnih stezah — pa bi morali takoj opustiti in prostor očistiti ter primerno preurediti.

Tretji problem, ki mu mora Kranjska gora posvetiti pozornost, ni nič manj važen od prvih dveh. Ob igrišču za tenis, ki je zelo lepo urejeno, je majhno izprehajališče s klopimi in senčnatim potjo. Človek bi pričakoval, da bo okolica prostora za tenis skupaj z izprehajališčem lepo urejena in da bo tam naletel tudi na cvetne nasade, toda vsega tega ni. Na samem izprehajališču in ob igrišču za tenis so velika skladišča lesa, ki nikakor ne spadajo v to okolico. Res nerazumljivo je, kdo je izbral ta prostor za skladišča lesa in tako igrišče za tenis in izprehajališče odvzel tisto lepoto, ki mu po namenu pripada. Kranjskogorska občina in Tujskoprometno društvo bi morala poskrbeti, da gomile lesa čimprej izginejo z izprehajališča, prihodnje leto pa bi lahko tam napravili tudi lepe cvetne nasade, ki bodo v nekaj letih, ko

se bodo razrasli, lahko v najlepši okras kraja. To posebno zaradi tega, ker sta prostor za tenis in izprehajališče ob cesti, ki vodi v dolino Velike Pišnice in ki se po njej tujci najraje izprehajajo.

Med najvažnejše probleme Kranjske gore, ki so potrebni nujne rešitve, moramo vsekakor šteti

vprašanje železniške postaje.

Sedanja postaja je bila zgrajena v času, ko je bila Kranjska gora samo skromna

GOSTILNA „LOVŠIN“ poleg dramskega gledališča — Gradisce 13. Vam nudi prvovrstna topla in mrzla jedila po najnižji ceni. Pol piščanca din 13.—. Izbrana vina, vedno sveže pivo — veliko din 5.—, malo din 3.—. Abonenti se sprejmejo. Senčnat vrt — Posebne sobe na razpolago.

Pretirane vesti o milijardni dediščini

V članku o dediščini rodbine Schulz iz Selnice je bilo nekaj netočnosti

Maribor, 12. avgusta. V petek 9. t. m. smo priobčili obširen članek o bogati dediščini, za katero se po-teguje Selnčan Schulz (ne Schulze). V tej zadevi smo prejeli od dobro informiranega pooblaščenca rodbine Schulz iz Selnice g. Franca Podlipnika pismo, iz katerega je razvidno, da je pisec v petek objavljenega članka v marsičem precej pretiraval.

Historijat dediščine je opisan kolikor toliko pravilno. Ni pa res, da bi bil nemški državni kancelar Adolf Hitler kakorkoli sporočil ali dal kaj sporočiti Schulzu. Dediščina, ki pripada rodbini Schulz, tudi ni tako bajno visoka, kakor jo opisuje pisec članka, temveč je mnogo nižja, čeprav precej bogata. Za izplačilo dediščine je bila vložena tožba proti nemški državi in nedavno se je pričela pravda med dunajskim in mariborskim sodiščem.

Schulz je sicer izdal vse svoje premoženje za to pravdo, ki jo vodi že dolgo vrsto let, toda v svojem zaupanju je naletel večinoma na nepravne ljudi in stvar se prej ni vodila po juridični poti, kakor

planinska vasica brez vsakega tujskoprometnega značaja. Neugledna je že sama stavba, neprimerna in zatohla je čakalnica, pa tudi okolica postaje je neurejena in zapuščena. Če je železniška uprava našla kredit za postavitev novih železniških postaj v št. Vidu-Višmarjih in nedavno na Otočah-Brezjah — te dve postaji v turističnem pogledu nikakor nista tako važni kakor kranjskogorska —, bi morala najti kredit tudi za postavitev nove postaje v Kranjski gori, reprezentantu naše gornje Savske doline in enemu naših najvažnejših turističnih krajev. Po številu svojih gostov — lani jih je bilo v Kranjski gori in njeni najbližji okolici 5734 z 62.825 nočninami — in po številu nočnin se uvršča Kranjska gora med slovenskimi klimatsko-planinskimi kraji takoj za Bledom na drugo mesto, z manj kakor polovičnim številom gostov in nočnin pa ji slede še ostali slovenski klimatsko-planinski kraji. To dejstvo dovolj jasno poudarja, da ni postavitve nove železniške postaje v Kranjski gori prestižnega pomena samo zanjo samo, ampak sploh za vso Slovenijo. Tem okoliščinam primerno bi morala železniška uprava obnovljati naše železniške postaje, ne pa dajati prednost manj pomembnim, kakor se je to zgodilo v št. Vidu-Višmarjih in v Otočah-Brezjah.

V interesu same Kranjske gore in vse turistične Slovenije je, da prve tri probleme s pomočjo države in banovine reši sama Kranjska gora čimprej. Četrti problem železniške postaje pa naj reši naša železniška uprava, in sicer tako, kakor zahtevata naš ugled in dejanske potrebe ogromnega potniškega prometa na kranjskogorski železniški postaji.

Živilski trg

Ljubljana, 14. avgusta. V mnogih podeželskih mestih in trgih nas zavidajo, češ da je na našem živilskem trgu vedno na izbiro vsega blaga ter da je zato tudi cenejši. V resnici prihajajo nakupovat na ljubljanski trg zelenjavo in solivce iz mnogih gorenjskih krajev, pa tudi z Dolenjskega. Vendar naše gospodinjice niso zadovoljne s cenami. Zdjaj so se sicer nekatere vrste zelenjave in solivca pocenile na višino cen prejšnjega leta, toda to niso glavna živila in splošni izdatki za gospodinjstvo niso zaradi tega znatno manjši.

Trg je bil danes mnogo bolj založen zaradi jutrišnjega praznika, sicer pa obredah ni navedno več blaga kakor druge delavnice. Danes je bilo naprodaj tudi več gob, vendar le skoraj samih lisic; ker jih je bilo mnogo, so jih prodajali po dinarju liter ter smemo reči, da so zdaj gobe izmed vsega blaga na trgu najcenejše. Precej dražje so jagode, borovnice po 4 in maline po 7 din liter.

Kmetje so danes pripeljali tudi precej sadja, največ jabolok. Sadje je letos precej drago, razen hrusk, ki so po 4 do 6 din in ki niso posebno lepe. Najlepša namizna jabolka so po 12 din. Kmetje prodajajo zgodnja kisa jabolka po 5 do 7 din kg. Najdražje so breskve, po 20 do 24 din. Prejšnja leta je bilo ob Velikem smarnu mnogo grozdja po smernih cenah. Danes ga je imel naprodaj samo en proda-

jalec. Grozdje je še vedno po 14 din kg. Domačega grozdja še ne bo tako kmalu na trgu. Doslej je bil konzum sadja še precej slabši kakor prejšnja leta.

Cene glavnih vrst solivca in zelenjave, n. pr. stročjega fižola, ki je po 2 din na vzgor, kumar, cvetače, solate itd. ne bodo več nižje. Ne smemo pričakovati, da bo trg z vsemi vrstami živil še bolj založen. Danes so se gospodinjice precej zanimale za perutnino; trg je bil v njo posebno dobro založen. Zlasti mnogo je bilo zaklane perutnine. Jutri ne bo brezmesni dan in mesarske stojnice bodo odprte. Zato tudi ni šla danes v denar perutnina tako kakor bi sicer, čeprav je bila kupčija živahna.

Iz Celja

—c Sokolsko društvo Celje-matica vabi sestre in brate, ki so svojačeno prinesli legitimacije v pregled in jih še niso dvignili, da pridejo ponje ob sredah po 19. v društveno pisarno v mestni osnovni šoli. Uprava ne more legitimacij dostaviti po uradnem, zato prosimo, da se prizadeji potruditi sami po nje.

—c Odlikovanje. Z redom sv. Save V. stopnje je bil odlikovan tajnik sreškega načelstva g. Franc Kocjan v Celju. Čestitamo!

—c Avtomobil so ukradli in ga razbili. Amerikanska tatvina, ki spominja bolj na ameriškega podvige se je izvršila v ponedeljek zvečer v Celju. Omenjeni večer se je pripeljal iz Laškega s svojim avtomobilom.

Ko je zopet sedela za mizico smo vsi odšli za Charlyjem. Charly se je naslonil na svojega zrebca in se nam ponosno zarezal, potem si je pa popravil pas s samokresom in vzkliknil:

— Drevo od desetih fantje! In že je poglaval svojega izkrega zrebca v galop. Mi smo se pa spogledali blede od jeze. Ta prokleti zločinec naj bi dosegel pri Heleni svoj cilj? Gromska strela!

Tistega vročega popoldneva sem od jeze razbil skodelico, zlomil dva kola v plotu, razbil podstavek petrolejke in si belil glavo, kako je mogoče, da se ženske iz oblasti Rio Grande ogrejejo za zločince. Drugod se to vendar ne dogaja.

A zvečer od desetih sem stal z vsemi fanti iz Puente pod drevmem za Abys barom. Sedli smo v travo in potegnili karte, toda igrali smo slabo. Fantje niso imeli oči za karte, to je bilo tisto.

Potem je prišel Charly. Tih je bil pridiral na svojem iskrenem zrebco po nedogledni stepi in ga razjahal pred nami, da je kar zarozijala s srebrno okrašena oprema.

Stal je pred nami lepo obrt, z rdečo rutjo okrog vratu, trd lik kladivo in tih je bil nasmešljiv. Upam, da ste vzeli s seboj svoje oči... Pokleti bač!

Tako lepega filma še dolgo, dolgo ni bilo v Ljubljani... To je kritika občinstva, ki je dosedaj videlo film:

KINO SLOGA, tel. 27-30

Vest zdravnika dr. Kildareja

V glavnih vlogah: Lew Ayres, Lionel Barrymore, Lynne Carver

Film izredno zanimive vsebine in globoke poizrtvalnosti. O mladih zdravnikih na newyorški kliniki, ki se specializirajo za svoj humani poklic.

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri

Danes ob 16. in 19. zanjkrat Mickey Rooney

Pustolovščine Hucka Finna

Zvečer ob 21. uri premiera zabavnega filma

GODCI Z ULICE

Film poln zabavnih scen, ljubezni in humorja

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri! Blagajna je odprta danes ob 15., jutri od 11. do 12. in od 14. dalje. Kino Union, tel. 22-21

bilom neki industrijec z namenom, da poseti večerno predstavo v tukajšnjem kinu. Avtomobil je pustil v bližnji Vodnikovici ulici nič hudega sluteč. Ko se pa vrne po končani predstavi, na svoje začudenje opazi, da ni nikjer v bližini avtomobila. Zadevo takoj prijavi policiji, ki je pričela pozvedovati za izginulim avtomobilom. V torek zjutraj so res našli popolnoma razbit avtomobil v Strossmayerjevi ulici. Policija išče krivce tega dejanja in gotovo jih bo zadel zaslužena kazen.

—c Darilo. Sokolskemu društvu Celju matic je daroval 100 din iz neke kazen-ске zadeve odvnetnik g. dr. Alojz Gorican. Najlepša hvala!

—c Karambol na Mariborski cesti. Včeraj okrog poldneva se je pripetila na Mariborski cesti ob železniškem prelazu prometna nesreča, ki bi lahko imela težke posledice. Osebnih avtomobil celjskega mehanika Ožeka je hotel prehiteti neki voz v času, ko je na desni strani ceste vozil proti mestu kolesar Vid Cepin, star 45 let, brezposeln delovodja iz Sp. Hudinje. Pri tem pa je zadel na eni strani v voz, na drugi pa v kolesarja in ga podrl na tla tako, da je ta dobil po glavi in telesu precejšnje poškodbe, da so ga morali prepeljati v bolnico.

—c Izpred celjskega sodišča. Včeraj se je vršila razprava na tukajšnjem sodišču proti Stefanu Kračunu, staremu 56 let iz Česnjice pri Konjicah. Kračun je junija letošnjega leta blizu neke vinske kleti udaril po glavi Antona Stebleta tako močno, da je ta kmalu nato umrl. Kračun se je sicer zagovarjal, da je Stebleta udaril zaradi tega, ker je ta grozil njegovemu bratu. Kračun je bil obsojen na dve in pol leti roblje. — Na 1 leto in 1 mesec roblje je sodišče obsodilo 30letnega posestnikovega sina Antona Kuneja iz Globokega pri Brežicah in 26letnega Franca Cvetka iz Piršenberga na 3 mesece strogega zapora, ker sta v nekem tepežu poškodovala Antona Sušina in mu zadala z nožem 7 cm dolgo rano v podlakti, mu poškodovala prste in levo dlan, da je sedaj neobčutljiva.

—c Nesreča ne počiva. Ivan Zohar, 12-letni sin delavca iz Levca pri Celju je 12. t. m. nalagal staro železo na avto pa je prišel z levo roko pod kolo, da mu je zmečkalo prste leve roke. — Tereziji Laznik, 11letni hčerki posestnice iz Smilavca pri St. Juriju ob Taboru je pri mlačvi mlatilnici zlomila desno roko. — Martin Klavžarju, rudarju v Hudi jami pri Laškem je pri delu padlo desno na levo stopalo in mu ga poškodovalo. — Ko se je 10letni Franc Zidanšek iz Rečice pri Smarju, sin kolarja, sukal okrog mlatilnice, mu je stroj poškodoval levo roko. Vsi se zdravijo v celjski bolnišnici.

—c Zdravniško dejstvo službo za člane OUZO bo imel jutri na praznik g. dr. Drago Mušič v Cankarjevi cesti 7.

—c Nedeljski nogomet. Prihodnjo nedeljo bo otvoril SK Celje nogometno sezono ter je za to priliko povabil moštvo ISSK Maribora. Tekma bo na Glaziji in se bo pričela ob 17. Predtekmo bosta igrali moštvi SK Stor in Celja II.

ŠAH

Četrto kolo celjskega turnirja

Celje, 14. avgusta. Prva je bila končana partija Jerman-Smigovc. Igrala sta nepravilno otvoritev. Smigovc je v otvoritvi izgubil kmeta, pozneje pa še figuro. Po menjavi figur je Smigovc v 51. potezi partijo izgubil.

Sorli in Milnar sta igrala kraljevo indijsko partijo. Sorli je s svojim kmetom zapri središče in izvedel napad na f-črti ter žrtvoval figuro. Milnar je bil v 36. potezi kontumaciran.

Berner je proti Gottliebu igral damski gambit. Gottlieb je po dobri igri pozicijo izenačil. Po težki pozicijski igri je partija končala remis.

Marek je kot črni proti Mišuri igral kraljevo indijsko partijo. Mišura je stal dobro, v časovni stiski pa je žrtvoval stolpa za konja in kmeta ter izvedel napad, pa ni uspel. Pa zamenjavi figur je Mišura partijo izgubil.

Ostale partije so bile prekinjene. Pavlovič in Popovič sta igrala budimpeštanski gambit. Pozicija je nejasna. Enako je s po-

zicijo v partiji Drašč-Majstorović. Zuk je igral Collejev sistem proti Šiški. Šiška je dobil kmeta in napad, tako da stoji v značilni poziciji. Šubarić je igral proti Saviču damski gambit s prehodom v stoneval. Šubarić bo prekinjeno partijo verjetno dobil. Medan in Grašar sta igrala francosko partijo. Medan stoji po prekinitvi v boljši poziciji.

V prekinjeni partiji tretjega kola je Smigovc izgubil proti Bernerju. Zuk je proti Saviču kuvertiral slabo potezo, Savič je zmagal. Partija med Šiško in Popovičem se je končala remis. Pavlovič je brez nadaljevanja proti Sorliju izgubil.

Stanje po četrtem kolu: Sorli, Jerman, Berner 3½, Mišura 2½, Majstorović, Drašč, Gottlieb 2 (1), Šubarić 1½ (2), Šiška, Popovič 1½ (1) Smigovc, Marek 1½, Savič 1 (1), Milnar 1, Pavlovič, Zuk, Medan ½ (1), Grašar 0 (1).

Žanka Stokič v Ljubljani

Ljubljana, 14. avgusta. Jutri zvečer bo ljubljanska javnost gotovo z navdušenjem pozdravila člana beogradskega gledališča, ki bodo privedli na vrto Zveče večer humorja in pesmi. Štirje člani beogradskega gledališča bodo nastopili, in sicer Žanka Stokič, Vlasta Antonović, komik Serioza in popularni pevec šlagerjev Boško Nikolić. Skupini, ki je v Beogradu zelo priljubljena in znana šir-rom po državi zaradi svojih počitniških turnej, je na čelu slavnja vrstina in ljubljenska Beograda Žanka Stokič, nad vse dražestna dama, ki si zna osvojiti srca s svojo umetnostjo. Prepričani smo, da bo Ljubljana sprejela umetnike iz Beograda z ljubeznijo in simpatijami, kakršnih je bila skupina že doslej deležna v večjih krajih Jugoslavije, zlasti pa pred dnevi v Zagrebu.

Iz Slovenskih gor

— Pridelek pšenice, ki je kazala letos na polju še zelo povoljno, ne bo takšen, kakor smo ga pričakovali. Zadnje neprestano deževje je onemogočilo zadosten razvoj zrna, ki je ostalo izredno drobno in se spremenilo v plevel. Računamo lahko, da je s tem pridelek zmanjšan za 30 %. Iz tega se da sklepati, da bo letošnji pridelek žita še razmeroma manjši od lanskega, ker sta ječmen in rž slabo obrodila. Mlačva je letos dolgotrajna, ker znatno ovira pospravljanje požetega snopja z njiv zaporedno deževje.

Jutri ob ½3. (dva filma — znižane cene), ½6. in ½9. uri, v petek in soboto ob ½9. uri

Mladost Andy Hardyja

Mickey Rooney, Lewis Stone, Cecilia Parker v najzabavnejšem filmu družine Hardy

Ljubosumnost

Loretta Young, Warner Bakster v ganiljivem vefilmu iz življenja mladega kirurga

Rodrigo Delmote:

Noč pri Heleni

Človek lahko živi zelo grešno življenje, pa vendar dočaka solnce in miren večer življenja. To je znana stvar. Vse je odvisno od tega, kako se življenje dalje razvija.

Tega mnenja je bil tudi krvavi Charly, ki je v svojem življenju zlomil osemnajst reber in izmed teh nobeno ni pripadalo njemu: petelinček svoje pištole je pa sprožil večkrat, nego si je umil roke. Charly je pil liki goba, navdušeno je kvartal in delil udarce desno in levo, skratka bil je naj-sijajnejši primer, kar jih je kdaj pogna-lo iz močvirja Rio Grande. A to ni bilo malo v naših burnih dneh.

Stanovali smo takrat tik pekla, čigar vročina je nas spreminjala v besne podivjance in naši noži se niso nikoli ohladili, tolikokrat smo jih potegnili iz nožnic.

Možje lahko potegnejo nož, če jih razja-ri drugi mož. Možje pa lahko tudi iz dru-gih nagibov sežejo po nožu.

Eden takih nagibov je bil v Abys baru. Ta nagib je segal od tal do mojnih obrvi. Bil je slok in prožen lik pardal in imel je jantarno žolte roke. Vse to skupaj se je imenovalo Helena.

To je bilo dekle, o kakršnem mi moški sanjamo. Pod njeno visoko modrikasto

frizuro je žarel zapeljivo miren in prijazno blesteč žarek oči, temnih in globokih kakor polnoč, kadar ti je podajala čašico žganja. Toda človeku se ni nikoli posrečilo ujeti jo z lasom roke, kje na samem. A to je nam poganjalo vso kri v glavo.

Tedaj je prišel v bar Charly. Položil je svoje z ostrogami okovane škornje na klop in zakričal:

Zganja Helena! Potem je pa sledil vsaki njeni kretnji s svojimi ostrimi, vodeno modrimi očmi.

Helena mu je prinesla žganja. Vsi smo dobro pazili kaj se bo zgodilo, kajti Charly je bil sklenil z nami visoko stavo, da jo bo danes poljubil. Trikrat mu je bila že prisolila zausnico in bil je torej skrajni čas, da bi končno dosegel cilj, kajti več gonjačev živine se mu je že posmehovalo.

Charly je krepko držal Heleno za roko in ji nekaj šepetal. Videli smo požuliv in lokav izraz v njegovih očeh in napeto smo pričakovali kaj se bo zgodilo. Helena je res poslušala kaj ji je ta nasilnež šepetal. Zdelo se je, da je dobre volje.

Končno je bil Charly pri kraju s tem, kar je imel na srcu in nasmešnil se ji je. Ozrla se je nanj kakor bi razmišljala, po-tlej je pa priklimala in mu nekaj zašepetala na uho... Gromska strela zares je storila to!

Ko je zopet sedela za mizico smo vsi odšli za Charlyjem. Charly se je naslonil na svojega zrebca in se nam ponosno zarezal, potem si je pa popravil pas s samokresom in vzkliknil:

— Drevo od desetih fantje! In že je poglaval svojega izkrega zrebca v galop. Mi smo se pa spogledali blede od jeze. Ta prokleti zločinec naj bi dosegel pri Heleni svoj cilj? Gromska strela!

Tistega vročega popoldneva sem od jeze razbil skodelico, zlomil dva kola v plotu, razbil podstavek petrolejke in si belil glavo, kako je mogoče, da se ženske iz oblasti Rio Grande ogrejejo za zločince. Drugod se to vendar ne dogaja.

A zvečer od desetih sem stal z vsemi fanti iz Puente pod drevmem za Abys barom. Sedli smo v travo in potegnili karte, toda igrali smo slabo. Fantje niso imeli oči za karte, to je bilo tisto.

Potem je prišel Charly. Tih je bil pridiral na svojem iskrenem zrebco po nedogledni stepi in ga razjahal pred nami, da je kar zarozijala s srebrno okrašena oprema.

Stal je pred nami lepo obrt, z rdečo rutjo okrog vratu, trd lik kladivo in tih je bil nasmešljiv. Upam, da ste vzeli s seboj svoje oči... Pokleti bač!

Tekel je kakor petelin k stranskim vratom in tih je potkal. V mraku smo opazili Heleno na pragu. Smejala se je in mu odprla vrata.

Človek lahko umre zaradi kurjega očesa, vse se je že zgodilo. Toda mi, dvanaest mladih, krepkih fantov, mi smo bili malone na tem, da nas zadene srčna kap, ko smo to videli.

Pablo, ki so se mu od jeze pobledle ustne kar tresle, je izjavil, da mu je vseeno s kom bo Helena zvečer prepevala pesmico. Piet je meril s svojim težkim samokresom na razsvetljeno okno v prvem nadstropju, toda roka se mu je tresla. Thoma je razburjeno požiral slino. Naenkrat je pa zagodrnjal, da je dama padla in treščila je karte v travo.

Nekaj časa smo zrl neprimerno kakor začarani na samotno hišo v stepi, nad katero je bila začela svetiti rdeča luna, južno-ameriške pampe. Vsi smo težko dihal, kakor da nam primanjkuje zraka.

Potem se je po zgodilo. Molče smo vsi vstali in se napotili k Abys baru, dvanaest fantov, mehanično brez namena stopajo-čih, vendar pa v grozote strnjeni četi.

Ko smo prispeli do stranskih vrat smo zaslišali gromaj več krikov, ropot in zamolkel padec. Pogledali smo tja. Prebledeli smo in se spogledali. Videli sem same ble-

de moške obraze v luninem svitu in sa-mo srđito žareče oči.

Kar je Piet potegnil samokres in ga na-stavil na ključavnico. Vedeli smo, da bo zdaj zdaj planil v hišo liki orkan. Piet je dvignil samokres, toda tisti hip so se ti-sto tiho premaknila vrata.

Nepremično smo obstali. Na pragu je stala Helena. Smejala se je, da so se ji v mesečini kar lesketali beli zobje. V roki je držala svečo. Ni bila prestrašena, ko je zagledala pred vrati tucat razjarjenih fantov. Smejala se je.

Piet jo je hotel vprašati kaj to pomeni, toda Helena je zašepetala: »pst« in polo-žila kazalec na usta. Potem je nam pa po-mignila naj ji sledimo. Mislili smo, da je to pomena. Toda ona nam je res kimala.

Pridite fantje, — je dejala in se vrnila v hišo.

Iz bara smo slišali zamolklo glasove. Po prstih smo stopali za njo. Stopnice so ne-koliko škripale, drugače se je pa samo si-šalo globoko dihanje razburjenih fantov.

Gori na hodniku se je Helena ustavila in lokavo odgnila iz okenca zastor. Vsi smo se prerivali k okencu, da bi pogledali v sobo. Stali smo v temi in gledali v sobo, kjer je brlela sveča.

Bila je nekakšna na hitro roko urejena prazna kopalnica brez opreme. Samo v

DNEVNE VESTI

— **Kraljica botra deveti hčerki siromašnega dnevnika.** Siromašni dnevniki in Subotice Gjur Budinski se je obrnil na dvorni maršal in prošnja, da bi kraljica Marija botrovala njegovi deveti hčerki. Prošnja je bila uslišana in v kratkem bo kralj. Siromašna rodbina dobi seveda od visoke botre tudi podporo.

— **K zvišanju plač državnim uradnikom.** Na zadnji seji akcijskega odbora državnih in samoupravnih uslužbenec se je obravnavalo položaj državnih uradnikov po objavi uredbi in izrednem dodatku državnim uslužbenecem in vpokojencem. Ugotovljeno je bilo: 1. da zvišanje plač državnim uradnikom v obliki izredne določi se da le ne odgovarja podražiti osnovnih življenjskih potrebščin, kajti plače so se zvišale od 5 do 15%, cene pa nad 50%. 2. celo zvišanje prejemkov, ki bi odgovarjalo sedanjim draginjam, bi ne prineslo trajnega izboljšanja gnetnega položaja državnih uslužbenec, če ti se istočasno z učinkovitimi ukrepi ne prepreči nadaljno neupravičeno dviganje cen. 3. akcijski odbor smatra, da z novo uredbo o izredni določi ni vzeto z dnevnega reda gnetno vprašanje državnih uslužbenec. Zato se nadalje zahteva, da se vprašanje državnih uslužbenec najprej prouči in uredi tako, da bo storjenih poleg zvišanja prejemkov v skladu s sedanjimi cenami tudi več drugih učinkovitih ukrepov, s katerimi se bo v kalli zatrla vsaka špekulacija.

— **Np vojaški ataše v Moskvi.** Za našega vojno pomorskega in zrakoplovskega atašea v Moskvi je imenovan artiljerijski polkovnik za generalšabne posle Zarko Popović, doslej načelnik prvega obveščevalnega oddelka glavnega generalšaba.

— **Zadnji rok za zamenjavo kovancev po 50 din.** Občinstvo opozarjamo, da po te v petek 16. t. m. zadnji rok za zamenjavo 50dinarskih kovancev brez odbitka za nove kovanice pri blaginjah Narodne banke in državnih finančnih ustanov. Lastniki starih srebrnih kovancev po 50 din se pozivajo, da v lastnem interesu zamenjajo ta denar do vstetega 16. t. m. pri blaginji Narodne banke ali državnih finančnih ustanov, ker se pozneje ta denar ne bo več zamenjaval. Pod blaginjami Narodne banke se razume blaginja centrale in blaginje podružnic, pod državnimi finančnimi ustanovami pa vse državne ustanove, ki izplačujejo odnosno sprejemajo denar, kakor: glavna državna blaginja, davčne uprave, Poštna hranilnica, vse pošte itd. Petek 16. avgusta se mora smatrati kot zadnji dan za zamenjavo starih srebrnih kovancev po 50 din. Kolikor se bodo ti kovanci pošiljali v zamenjavo po pošti Narodni banki ali državnim finančnim ustanovam, se smatra za dan izročitve dan izročitve na pošti. — Iz Narodne banke kraljevine Jugoslavije.

— **JeSENSKO ZASEDANJE NEMSKO-JUGOSLOVENSKIH GOSPODARSKIH ODBOROV.** Ravateljstvo za zunanjo trgovino je že začelo pripravljati gradivo za jeSENSKO ZASEDANJE nemško-jugoslovenskih gospodarskih odborov za določitev medsebojnega blagovnega prometa v prihodnjem gospodarskem letu. JeSENSKO ZASEDANJE je vedno važnejše od pomladanskega, ker se vrši po četvi, ko je že znano koliko bomo lahko izvozili. Letos bo to posebno važno zaradi slabe žetve v državi. Zasedanje se prične najbrž sredi septembra in sicer v Beogradu.

— **TURISTIČNA SEZONA V Dalmaciji.** Letošnja turistična sezona v Splitu in okolici ni tako slaba, kakor je kazalo v začetku. V nekaterih krajih je letovisčarjev celo več kakor lani, seveda so pa po pretežni večini naši državljani, dočim je Madžarov in Nemcev le malo. Na otoku Braču je letos letovisčarjev manj kakor lani, v Kastelih jih pa se nikoli ni bilo toliko kakor letos. Tudi Makarska je dobro zasedena. V nedeljo je imela nad 1300 letovisčarjev. V Dubrovniku je zadnje čase sicer živahen tujski promet, vendar je pa število letovisčarjev za 20% manjše kakor lani.

— **Pocenitev sodavice v Zagrebu.** Čudno se sliši, da se more istočasno, ko draginja tako občutno narašča, sploh kaj poceniti. Toda zagrebški gostilničarji so ustanovili združenje in tvornico sodavice ter sklenili znižati ceno sodavice od 6 na 2 din. Tako je bil razbit kartel, ki je mnogo zaslužil na račun prebivalstva. Zagrebčani popijejo na leto 2.500.000 steklenic mineralne vode in okrog 1.800.000 sodavice.

— **Slaba vinska letina.** Letos so izgledi za vinsko letino zelo slabi. Že več let ni bilo tako slabega pridelka kakor bo letos. Ostra zima je zapustila po vinogradih težke sledove. Mnogi vinogradniki so pustili svoje vinograde v nemar, češ da ni vredno obdelovati jih, ker trta itak ne bo obrodila. Precej škode je napravila tudi pernospora in deževno vreme, na drugi strani pa draga modra galica, slabi izgledi glede nove letine so povzročili znatno podražitev starega vina. Vinogradniki zahtevajo zdaj za navadna vina 4 do 7 din. Zalogo starih vin so pa neznatne.

— **Letos bo znatno manj jabolk za izvoz iz Slovenije.** Ob boljših sadnih letinah smo izvažali iz Slovenije na leto po 2500 vagonov zimskih, namiznih jabolk. Letošnja letina je slaba in za izvoz bo pridelanih le

okrog 800 do 1000 vagonov jabolk. Kaže pa, da bodo cene precej visoke, saj so jabolka že zdaj po 3 do 3,4 din kg na debelo.

— **Zborovanje naših trgovcev v Novem mestu.** Za svoj XXX. redni letni občni zbor si je Zveza trgovskih združenj za dravsko banovino izbrala Novo mesto. Danes popoldne bo konferenca delegatov v Sokolskem domu, občni zbor je pa sklican za jutri ob 8. Za zborovanje vlada veliko zanimanje glede na sedanje gospodarske razmere. Na dnevnem redu so poročila funkcionarjev in predlogi ter resolucije.

— **Pčolovce potnih stroškov si prihrani.** kdor potuje v prvi polovici meseca septembra v Ljubljano. Dne 31. avgusta se prične jeSENSKI Ljubljanski velesejem, ki traja do 9. sept. Kdor si velesejem ogleda, ima brezplačen povratek. Na odhodni železniški postaji si mora kupiti poleg celine vozne karte do Ljubljane še rumeno železniško izkaznico, ki stane din 2. V Ljubljani, pri velesejemski blaginji, se bodo izdajala potrdila o obisku velesejma, nakar velja vsakemu stara vozna karta in pa železniška izkaznica za brezplačno vožnjo na tisto postajo, s katere je odpotoval. Ta olajšava velja za potovanje v Ljubljano od 26. avgusta do 9. septembra, za povratek od 31. avgusta do 14. septembra.

— **Uredb dobi nemško gimnazijo.** Uredba pčolovca za ministrstva o uvedbi pouka nemščine in italijanščine v srednjih šolah ne velja za banovino Hrvaške. Zato nastaja vprašanje, kako bo s poukom nemščine in italijanščine na srednjih šolah banovine Hrvaške. Banovina Hrvaška izda v kratkem svoje uredbe o ponovni uvedbi nemščine in italijanščine kot obveznih predmetov v srednjih šolah. Poleg tega bo najbrž v kratkem ustanovljena v Zagrebu nemška gimnazija. Francosčina bo najbrže zavzela v hrvaških srednjih šolah mesto, ki ga je doletel zavzemala nemščina. Na hrvaških srednjih šolah se bo najbrže začela poučevati tudi ruščina, za katero sta mladina zelo zanima.

— **Pomanjkanje sadja tudi v Zagrebu.** Kakor v Ljubljani tako se čuti slaba sadna letina tudi v Zagrebu. Že več let ni bilo na Hrvaškem tako slabe letine kakor letos. Kmetje prinašajo na trg zelo malo sadja in še tisto je slabo. Največ je dinj in robidnic, ki so pa tudi znatno dražje kakor so bile lani.

— **Dvojna številka »Planinskega vestnika«.** Izšla je dvojna številka »Planinskega vestnika«, te naše vzorne urejane in vedno bolj priljubljene revije zlasti med ljubitelji planin. Številka 7. in 8. »Planinskega vestnika« prinaša več zanimivih člankov in krasi jo mnogo krasnih slik gorskih velikvnan iz planinskega sveta. Posebno zanimiva sta članka »Na Durmitor pozimi« in »Na Durmitor poletje« oba opremljena z lepimi slikami. »Planinski vestnik« izhaja 12krat na leto in stane za vse leto 50 din, v izomestvo 80 din. Kdor ljubi naše planine bi moral biti naročen tudi na »Planinski vestnik«.

— **Knjiga o framasonih.** Pri nas se zadnje čase mnogo piše o prostozidarskih ali framasonih. Mnogi pa niti ne vedo, kaj pomeni ta izraz in za kakšno organizacijo gre. O framasonih nepoučenemu človeku došla knjiga A. Kneza »Slobodni zidarji — Tajna Hramova družba«. Knjiga je izšla v zasebni izdaji v Zagrebu. Pisec pravi v uvodu, da je v proučevanju ozadja spora, ki se pojavlja pogosto kadar se govori o udeležbi prostozidarskih lož in židov v narodnem in državnem življenju, našel nekaj zelo zanimivih podatkov in je obravnaval v svoji knjigi. In res se prepričamo iz knjige, da je avtor zbral mnogo podatkov, iz katerih dobimo pravilno sliko o prostozidarskih ložah in njihovi vlogi v svetu. Važno je, da se pisec knjige vedno sklicuje na dokumente in pove odkod je vzel najvažnejše podatke.

— **Sprejem delavcev v železniško službo.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sporoča, da sprejemajo navadne delavce in rokodelce v železniško službo le podrejene službene enice, t. j. postaje, sekcije za vzdrževanje proge (nadzorniki proge), kurilnice in delavnice, ako imajo potrebo. Prosilci za službo naj torej ne vlagajo prošnje na direkcijo, ampak naj vselej povprašajo pri navedenih enicah, če je kakšno mesto prazno.

— **Lep in živ bo jeSENSKI ljubljanski velesejem od 31. avgusta do 9. septembra.** Na sejmšču je začelo že vrveti, že se pripravljata industrija in obrt, da dasta najširši javnosti vpogled v svoje snovanje in delovanje. Razstavljala bo strojna in kovinska industrija, fina mehanika, radio, elektrotehnika, razsvetljava in kurjava, bicikli, vozovi in sport, poljedelski stroji in orodje, mlinci, lesna industrija, pietarstvo, igrače, tekstilna industrija in konfekcija, čipkarstvo, usnje in konfekcija, papir in pisarniške potrebščine, kemična industrija, fotografija, živilska industrija, stavarstvo, glasbila, steklo, porcelan, keramika, bljužerije in različne tehnične, kemične in druge novosti. Posebne razstave bodo: Pohištvo in stanovanjska oprema, mala obrt, perutnina, golobi in kunič, cvetje in zelenjava, zobna tehnika, naša vsakdanja prehrana, obramba pred napa-

di iz sraka, likovna umetnost, razstava motornih in brezmotornih letal ter modelov, turizem. Dne 8. septembra bo tekmovalje harmonikarjev. Šolska vodstva opozarjamo, da naj si z mladino ogledajo to prireditve.

— **50 modernih poštah poslopij.** Da bi se čim lažje razvijal poštni promet, od katerega je odvisna vsa državna administracija morajo imeti pošte tudi primerne prostore. Mnoge pošte se pa morajo stiskati zdaj v tesnih starih, nezdruženih poslopijih, za katere mora država plačevati visoko najemnino. Zato je pošto ministrstvo sklenilo zgraditi okrog 50 novih modernih poštah poslopij. Po tem programu so že zgrajena nova poštna poslopja v Skopliju, Splitu, Dubrovniku, Čakcu, Bjelini, Topoli, Plavu, Kaluđerovskih Barah, Gornjem Milanovcu, Placu, na Bledu, v Preševu, v Rusu, Cupriji in Jakovcu. V kratkem pa začne graditi nova poštna poslopja še v Titelu, Aleksincu, Skopliju, Karlovcu, Slavovskem Brodu, na Sušaku, v Valjevu, Banjaluki, Ohridu, Prilepu, Kličevu, Kruševu, Štipu, Makarski, Hercegovcu, Korčulu, Biogradu na moru, Kotoru, Crikvenici, Rabu, Užicu, Nišu, Sarajevu in Novem Sadu. Finančna sredstva so zagotovljena deloma iz rednih proračunskih postavk, deloma pa iz posojila v znesku din 115.000.000, ki ga je najelo pošto ministrstvo. Za nova poštna poslopja se bo porabilo okrog 100 milijonov.

— **Tekmovanje harmonikarjev na Ljubljanskem velesejmu bo v nedeljo 8. septembra.** Tekmovalce so bo v petih skupinah. I. skupina: Diatonična harmonika: a) lažja kategorija za začetnike, b) težja kategorija za dovršene igralce. II. skupina: Kromatična harmonika. (Za kromatične harmonike se prizna samo eno instrumente, ki imajo tudi popolne kromatične baze): a) lažja kategorija za začetnike, b) težja kategorija za dovršene igralce. V tej kategoriji se oddeli igralce, ki igrajo na harmoniki s klaviaturo. III. skupina: a) Otroško tekmovalstvo za tekmovalce do 8. leta starosti, b) mladinska skupina od 8. do 14. leta starosti. Mladina lahko igra na diatonični ali kromatični harmoniki. IV. skupina: a) Tekmovalci-profesionalci, b) proizvajalci in trgovci harmonik (gl. točko 2) določil. V. skupina: Ansambli. Kot posebna skupina se dopuščajo k tekmovalstvu tudi ansambli, največ kvinteti (pet instrumentov). V pošte pride zlasti šramel in jazz in se morajo predvajati skladbe, v katerih je harmonika potrebna. Za dobre tekmovalce vsake skupine so predvidene kolajne ali lepe nagrade. Tekmovalci naj se pisмено prijavijo velesejemskemu uradu v Ljubljani do 1. septembra t. l.

— **Izpeščenba v radijskem programu.** Petek, 16. avgusta ob 20.30: Koncert operne glasbe. Sodeluje ga. Manja Sibinović-Mlejšnik in radijski orkester. Dirigent D. M. Šijanec. — 22: Napovedi, poročila.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, rahle krajevne padavine. Včeraj je deževalo v Mariboru, Splitu, Kumboru in Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 30, v Sarajevu, Dubrovniku, Rabu in Kumboru 29, v Beogradu 26, na Visu 25, v Zagrebu 24, v Mariboru 19. Davi je kazal barometer v Ljubljani 764,5, temperatura je znašala 13,2.

— **Nesreče.** 38letni posestnik Alojzij Cvar iz Sodražice je včeraj doma popravil streho, na kateri pa mu je spodrsnilo, da je padel na tla. Cvar se je hudo poškodoval na glavi in po životu. — Posestnik Ivan Flster iz okolice Radovljice je včeraj pripeljal domov dvoprežni voz, naložen z žitom. Na domačem dvorišču pa je padel z voza in dobi hude notranje poškodbe. — 42letni posestnik Pavel Zibert iz Lip se je včeraj peljal s kolesom mimo Kemične tovarne, kjer mu je privozil naproti neki avtomobilist, ki ga je podrl. Zibert je odletel na cestišče, kjer je obležal s polomljenimi rebri.

— **Samomor trgovskega pomočnika.** Včeraj jutraj se je obesil v Zagrebu trgovski pomočnik Božidar Bauer, star 34 let. Zapustil ni nobenega poslovnega pisma in tako tudi ni znano, kaj ga je znalo v smrt. — **Dve nesreči.** V bolnico so prepeljali posestnikovo ženo Lucijo Župić iz Matene, ki je skoči padla z voza in si zlomila desno roko. — 31letni strojnik Peter Novak, uslužben pri Strojni zadrugi v Mavčah pa je včeraj vtrkal po ne previdnosti levo roko v mlatilnico, ki mu je zmečkala prste.

— **Medvedi in volkovi napadajo živino.** Iz Banjaluke poročajo, da se je pojavilo v nekaterih vaseh blizu Kotor Varoša mnogo medvedov in volkov. Lovci in kmetje so organizirali velik lov in posrečilo se jim je ubiti enega medveda. Tudi na volkove so priredili lov, toda ubili so samo dva.

— **Ljubavna tragedija.** V Topuskem se je odigrala v ponedeljek pretrajljiva ljubavna tragedija. Dijakinja 8. razreda gimnazije Nada Rukavina iz Siska je ustrelila svojega izvoljenca služatelja tehnike na zagrebški univerzi Joza Markulina-Ivančica, ki je bil začasno uslužben kot knjižničar zdraviliške knjižnice. Kot gimnazijalec je stanoval v Sisku pri Nadini materi in zaljubljen se je v hčerko. Nada je bila pa zelo ljubosumna nani in ljubosumnost ji je potisnila v roke samokres. Streljala je štriklat na svojo fanta, potem si je pa hotela končati življenje, kar se ji na ni posrečilo, ker je peta krožila občutala v čevl. Doma je zapustila poslovnico pismo, iz katerega je razvidno, da se je že prej odločila za ta korak.

— **Teška nesreča.** V ponedeljek se je pripetila v vasi Karlovac, srez Ludbrez težka nesreča. Ivan Penko se je peljal z vozom proti reki Plitvici in je imel seboj svoja otroka šletno Marico in 4letnega Stjepana. Pot je vodila preko globokega jarka. Tam sta se konja splašila in zdirjala naprej. Marica je takoj padla z voza pod kolesa, ki so jo stisnili. Tako da je ostala na mestu mrtva, njen bratec je pa dobi tako težke poškodbe, da je tudi njegovo življenje v nevarnosti.

— **Konji s vozom padli v morje.** Na Sušaku se je pripetila včeraj čudna nesreča. V morje so padli konji s vozom vred. Lastnik trpi 17.000 din škode.

— **Pod pasnik potanje boli!** — Gregorčev »Borosan« pomagaj. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Iz Poljčan

— **JeSENSKO cepiljenje pralčev proti rdečici bo v najkrajšem času in se zaradi tega kmetovalci pozivajo, da najkrajše do 10. avgusta prijavijo število pralčev občini.** Cepiljenje stane din 8 od komada.

Iz Ljubljane

— **Protiletalsko zaščitno razstavo** ljubljanski mestni zaščitni urad odpre na jeSENSkem velesejmu. Seveda bo pa ta razstava pasivne obrambe, ki je dosegla ne navadno velik uspeh in imela rekorden obisk, za jeSENSKI velesejem popolnoma preurejena in še znatno povečana ter pomnožena, da bo napolnila skoraj ves paviljon »Je« na desni strani glavnega vhoda. V prvem delu tega prostornega paviljona bo spet razstavljena zdravstveno kemična služba z raznovrstnimi strupi in najučinkovitejšimi pripomočki proti njim. Prav veselje bodo pa obiskovalci velesejma predvajanja filmov v rotundi, kjer bo prikazana tudi znameniti. V sosednjem prostoru bodo stali novi večji modeli zaklonišč in podstrešij, poleg njih bo pa nazorno urejena razstava gasilske in tehnično pomožne službe, z najmodernejšimi pripomočki za opazovalno, obveščevalno službo itd. Ze protiletalska zaščitna razstava meseca junija je privabila tudi s podeželja prav mnogo obiskovalcev, na jeSENSkem velesejmu bo pa ta povečana razstava gotovo med glavnimi privlačnostmi brez dvoma pa med najbolj poučnimi in najpotrebnejšimi prireditvami.

— **Na tombolo gasilske čete na Viču!** Viski gasilci prirede v nedeljo veliko tombolo, ki se prične ob 15. pred gasilskim domom. Tablice so še na razpolago pri hišniku v viškem gasilskem domu, pa tudi v prodajalnah in trafikah. Dobitki so prav lepi in sicer: 12 koskih in ženskih koles, vreča bele moke, 3 kubični metri drv, blago za moško obleko, blago za žensko obleko, in še mnogo manjših, a prav lepih dobikov. V nedeljo vsi na tombolo na Viču.

— **Ogled cvetja v Navju in Tivoliju** bo v nedeljo, 18. avgusta. Zbrališče ob 8. uri dopoldne pri cerkvi sv. Kristofa, Tyrseva cesta. K ogledu vabi ciane in goste vrtnarski odsek podružnice SVD Ljubljana.

— **Iz Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani** pri franciskanskem mostu se sedaj nahaja optik in urar FK. P. ZAJEC, torej ne več na Starem trgu. — Samo kvalitetna optika. 3. l.

— **Uradno določene cene mila.** Banska uprava v Ljubljani je odobrila tvrdki Dolničar & Richter v Ljubljani, da sme prodajati pri prodaji na veliko kilogram pralnega mila »Vila«, navadnega, pri odjemu do 150 kg po 13 din, pri odjemu do 300 kg po 12,75 din, pri odjemu nad 300 kg po 12,50 din; kilogram pralnega mila »Pellikan«, navadnega, pri odjemu do 150 kg po 13 din, pri odjemu do 300 kg po 12,75 din, pri odjemu nad 300 kg po 12,50 din; kilogram pralnega mila »Palika«, terpeninovega, pri odjemu do 150 kg po 14 din, pri odjemu do 300 kg po 13,75 din, pri odjemu nad 300 kg po 13,50 din.

— **Iz Vplivovanje v trgovsko-strokovno nadaljevalno šolo** bo za vse razrede od 2. do 4. septembra t. l. vsakokrat od 9. do 11. ure in od 14. do 17. ure v pisarni Združenja trgovcev. Trgovski dom. Novinci morajo biti stari 14 let in morajo predložiti pri vpisovanju zadnje šolsko spričevalo. učno pogodbo in zdravniški izvid. Za sprejem v šolo mora imeti vsak učenec pri sebi dovršene razrede srednje ali meščanske šole ali pa polno višjo osnovno šolo. Z manjšo predhodno izobrazbo bodo učenci sprejeti le v slučaju še razpoložljivega prostora. Novinci, ki so uspešno dovršili nižjo srednjo ali meščansko šolo, bodo pogojno sprejeti v drugi razred. Vsak učenec vplača pri vpisu 400 din šolnine, novinci pa poleg te še 100 din vpisnine. Učenci III. razredov pa plačajo poleg šolnine 100 din oprostnine. Vpisovanje se vrši na podlagi predložitve lanskega šolskega spričevala. Semestralni izpiti bodo v sredo dne 28. avgusta, popravni v četrtek dne 29. avgusta, jeSENSKI zaključni (ustni) pa v petek dne 30. avgusta t. l. vsakokrat ob 14. uri. Pismeni zaključni izpiti bodo v sredo 28. avgusta ob 16. uri. Podrobnosti bodo razvidne na šolski deski. Redni pouk se prične v ponedeljek dne 9. septembra ob 14. uri. 301/n

— **Iz Vosek sta kradla.** Na Zaloški cesti sta bila včeraj ustavljena dva sumljiva možakarja, ki sta nosila dve vreči voska v skupni teži nekaj čez 20 kg. Stražnik ju je odvedel na stražnico, kjer so ugotovili, da gre za že znana specialisti v tatvinah voska, in sicer za 32letnega Stefana Rajkovića iz okolice Zagreba in 36letnega brezposelnega delavca Rudolfa Slugo iz mariborske okolice. Oba sta se sedla zaradi tatvine voska, ki je sedaj izredno drag in se prodaja po 40 din kg. Kje sta stara grešnika nakradla vosek, še ni ugotovljeno.

— **Iz Tatvine.** Iz šrambe Marije Karpe na Poljski poti 33 je ukradel nekdo tri pare moških nizkih čevljev, dva litra olja, kilogram sladkorja, 3 kg moke, usnjato rjavo aktovko, več loncev, 4 jedilne prte in nekaj drugih predmetov v skupni vrednosti 1100 din. V stanovanju Lee Omahove v Levstikovi ulici 25 je prišel oni dan neznan mlajši nakupovalec stare obleke,

ki ji je ukradel zapesno zlato uro, vredno 500 din. — V Kladenski ulici je tat odnesel Jeri Ovan majhno srebrno žensko uro in neke listine. — Antonu Jevnikarju, stanujočemu v Ravnikarjevi ulici 4, pa je tat odnesel uro budilko, par moških čevljev in nekaj perila v skupni vrednosti 400 din.

— **Iz Gorilnega špirta se je napil.** 35letni delavec Ivan Cizmar, doma iz Komende, je včeraj popilval po beznicah. Napil se je zganja, zvečer pa se je pomasal med »stok-glajarje« na Masarykovi cesti, kjer je dobi za nameček in približek še gorilnega špirta. Nalil se ga je tako, da je slednjega nezavesten oblezel tik ceste, kjer so ga našli ljudje, ki so pozvali stražnika. Stražnik je takoj spoznal položaj in so nesrečnega alkoholika prepeljali v bolnico.

— **Veliko »narodno veselje«** po naslovu »Trnovski sejem« priredi Sokol II. na letnem teletovalski v Trnovem dne 18. avgusta, na katero so po tej poti vabljivi vsi, ki so radi dobre volje. Zabavni spored, nagradno streljanje s puškami in loki, ples, avtomat, variete itd. Čisti donos gre za dograditev doma, zatorej kličemo vsem narodnjakom: na svidenje! (—)

— **Iz Ljubljana—Bleke—Prezid—Gerovo—Sušak.** Avtobus odhaja ob 5.40 jutraj s Krekovega trga 9. — Prodaja vozovnic in rezerviranje sedežev pri Zvezi za tujski promet »Putnik« v Ljubljani in na Sušaku. — Avtopodjetje Pečnikar, tel. 49—28.

— **Iz Nerzrešena uganke** je baje mačehovska skrb mestne občine za severni del Gledališke ulice in za Puharjevo ulico, da se vedno nista tlakovani. Vsaj tako smo čitali prejšnji ponedeljek, danes pa tudi že lahko povemo rešitev te uganke, ki smo jo dobili z magistrata. Ne glede na »tisti zoperni dreved« bi mestni tehnični oddelek že letos sodobno utrdil tudi severni del Gledališke ulice, ker je pa važna komunikacija, ki veže že tlakovana vozila. Vendar je pa morala biti utrditev vozila odložena zaradi nameravanega zazidanja novega stanovanjskega bloka med Puharjevo ulico in evangelsko cerkvijo. Ker bi bilo pa pri zidanju tega bloka vozniško gotovo popolnoma uničeno ter bo potrebnih še mnogo cestnih prekopov za kanale in instalacije, bo treba pač še malo potrpeti do končne ureditve vozila in hodnikov. Isto pa velja v še večjem obsegu tudi za Puharjevo ulico, ki še nima prave širine.

— **Iz Gostilna Martine, Zg. Sliška, telef. 41—88.** Jutri pečeni purani, ocvrte piščice in druge dobrote! Samo boljša vina! — Plesna dvorana! Senčnat vrt. — Igra prvovrsten orkester! 299—n

— **Iz Izgubila se je blazina** — ročno delo, od magistrata do Strelške ulice. Najdite! — Igra proti nagradi vrne na upravo lista. 300 n

Na Viču je gorelo

Ljubljana, 14. avgusta. Ko se je včeraj popoldne vračala posestnica Franciška Prebilova, ki ima svojo hišo okraj železniške proge nasproti Dolgega mostu na Tržaški cesti s polja domov, je vsa prestrašena opazila, da se vije iz njenega gospodarskega poslopja tik hiše črn stebel dim. Preden je prihitela do doma, je iz skednja že švignil plamen, ki je mahovna zajel vse gospodarsko poslopje. Prebilova je prišla vpti, nakar so prihiteli sosedje in je eden odhitel nemudoma k telefonu na mitnico kraj Vrtačnikove gostilne ter obvestil poklicne gasilce. Leti so prihiteli z motoriko, sledila pa jim je tudi četa prostovoljnih gasilcev, ki so se jim skoro istočasno pridružili tudi gasilci z Viča. Gasilci so napeljali tri cevi do bližnjega Malega grabna, iz katerega so zajeli vodo in požar pogasili v dobri uri. Ogenj je zajel ostrešje in je zgorelo tudi vse seno in pod streho nakopičena slama. Zidanemu hlevu ogenj ni mogel do živga, pač pa so imeli gasilci veliko dela z razmetavanjem preostalega sena in slame še po pogasjenem požaru.

Kako je nastal požar, še ni znano. Ljudje, ki se jih je zbrala velika množica, so govorili, da so najbrže zažgali otroci, a to so samo ugibanja. Policija je takoj zaslišala domače, ki pa tudi niso znali povedati ničesar. Ni izključeno, da je zanimal požar nekdo, ki je po ne previdnosti odvrnil v steno cigaretni ogorok.

Škoda znaša okrog 15.000 din, pa je krita z zavarovalnico.

Iz Metlike

— **Krvav fantovski pretep.** V nedeljo v poznih ponočnih urah so se v Križevski vasi pri Metliki spoprijeli vaški fantje, in zapeli so koli. Na bojišču je obležal 28letni posestniški sin M. J. z razbito glavo in so ga morali takoj odpeljati k zdravniku. Poškodbe k sreči niso smrtno nevarne in bo ostal v domači oskrbi, ter se bo lahko kmalu pretepal dalje. Usmiljene ženske, ki so hotele napraviti red, so tudi odnesle lažje poškodbe.

Velike gorske medklubske dirke na Gorjancih

Vse je že pripravljeno — Največ tekmovalcev bo iz Ljubljane

Novo mesto, 14. avgusta. Vse priprave za velike gorske dirke na Gorjancih so končane. Na progi, ki je v odličnem stanju, so že pričeli poizkusne vožnje naši najboljši vozači. Trenirali bodo danes vse dni. Prišli so dirkači iz Zagreba, Varaždina, Ljubljane, Kranja in Maribora. Najmočnejše bodo na tej veliki histroetni dirki: zastopani Ljubljancani, za njimi pa Zagrebčani in Novomeščani. Cesta od Novega mesta do Karlova bo jutri za promet zaprta od 13. do 19. ure. Za red na progi Gotna vas — vrh Gorjancev bo skrbelo vojaštvo z orožniki in gasilci, katerim bo dodeljena sanitetna osebje z zdravniki. Dolžnost gledalcev je, da se strogo pokore vsem odredbam rediteljev.

Vsi člani novomeškega Motokluba naj bodo jutri jutraj ob 8. zbrani v pisarni kluba v hotelu Vindšir v Kandiji, kjer bodo zadnja navodila. Ob 10. uri prispi dirkači in drugi gostje, ki se bodo sestali v hotelu Vindšir.

Prireditve je pod pokroviteljstvom bana dr. Natlačen, v častnem predsedstvu pa so še divizionar Stefanovič, ljubljanski župan dr. Adleščič, novomeški župan dr. Poljanšek in župan iz Smilhe Franc Brulc. Vodstvo prireditve je v izkušenih rokah Josipa Penca. Za goste je v vsakem pogledu vse poskrbljeno, tako v Novem mestu kakor na Gorjancih ter med progo.

Ker je danes v Novem mestu tudi kongres trgovcev, ki se bo jutri nadaljeval, naj Novomeščani v počastitev številnih odličnih gostov razobesijo zastave.

— **Motoklub »Mirija«** javlja, da bo pričetek dirk točno ob 14., dirkalna proga se zapre eno uro prej.

Obiskovalci tekme se ponovno opozarjajo, da se za izlet v Novo mesto lahko poslužijo prvega osebnega vlaka z nedeljimi povratnimi vozovnicami. Za drugi vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 7.55, bo veljala enaka ugodnost le za one izletnike, ki se bodo pridružili »Putnikovi« skupini. Prijavite se torej pravočasno v biljetarnici Putnika na Tyrševi cesti 11. — Dirke bodo ob vsakem vremenu.

— **Lep uspeh našega kolesarja.** V Zagrebu so se vrnili v ponedeljek naši tekmovalci z mednarodne kolesarske tekme v Wangenu v Nemčiji. Konkurenca je bila huda, vendar pa je dosegel naš tekmovalec Prosenik lep uspeh. Pokupec, Penčev in Davidovič so pa imeli manj sreče. Prosenik je bil prvi na zadnjem cilju, toda po točkah je dosegel sedmo mesto. Na prvem mestu je Italijan Gino Fondi, na drugem pa Nemeč Šeböfö. Po močvijo je zasedla prvo mesto Nemčija s 11 negativnimi točkami, drugo pa Madžarska z 42.

enem kotu je stal stol in na njem prižgana sveča.

</

Izkušnje prodajalca leposlovnih knjig

Kdo pri nas kupuje knjige in kdo ne — Koliko zasluži inkasant in kako ga sprejemajo v pisarnah

Ljubljana, 14. avgusta. Poleti so na počitnicah tudi knjige. To vam lahko potrdijo v vseh knjigarnah in knjižnicah. Stalni prijatelji knjig je zelo malo. Poleti mnogi čutijo večjo potrebo po kopanju, sprehodih in izletih kakor po čitanju v senci. S tem sicer ni rečeno, da knjigo od časa do časa ne porabijo, vendar je »konzum« manjši. Statistiki bi celo lahko zarisali vzporedni izkrivljeni na diagramih o porabi kuriva in čitja; čim bolj je hladno, več in bolj ljudje čitajo. Ta ugotovitev bi postala še pomembnejša, če bi po nji sklepani, da narodni na severu, kjer je hladnejše in neprijetnejše podnebje, več čitajo kakor narodni po južnim solncem, kjer se raje prepuščajo drugim radostim življenja in kjer zvečer raje pojo podokolnice kakor da bi ljubimki s knjigo ob luči.

INKASANTI, PRODAJALCI KNJIG PA NE POČIVAJO

Če so zdaj knjige zavržene ter pozabljene, marsikdo tudi pozablja na prodajalce knjig, na pripadnike posebnega poklica našega časa, nabiralce naročnikov knjižnih izdaj in inkasante. Akviziter in inkasant je eden in isti človek; opravljati mora torej v glavnem dva posla: pridobivati naročnike za knjige, ki so bodisi že izšle ali še bodo, in pobirati obroke, mesečno naročnino za posamezne knjige. Ne prvi in ne drugi posel ni lahek. Tudi v tem primeru drži še vedno stara resnica: knjigo pogosto lažje napiše kakor jo prodaš. To so poizkušnje nekateri naši pisatelji na lastni koži. Založili so sami svoja dela in jih prodajali med svojimi znanci, pa tudi med neznanci so iskali naročnike. Marsikdo izmed njih je potem začel filozofirati sam pri sebi o tem, kako relativni so pojmi o kulturnosti ljudi in inteligence.

To, kar so izkušali pisatelji le nekaj časa, poklicni prodajalci knjig preživljajo dan za dnem. Tudi zdaj, prav za prav poleti, še bolj kakor pozimi. Če so knjige zdaj na počitnicah, oni ne smejo počivati. Zda se morajo truditi tudi bolj, čim manjši je konzum knjig.

PREVELIKA PRODUKCIJA, PREMAJHEN ODJEM

Kdo zna pri nas naštetih na pamet vse knjižne založbe? Reporter si tega ne sme domisljati. Slovenci se radi bahamo, da spadamo med najkulturnejše narode po številu knjižnih izdaj na leto in primeri s številom prebivalstva. Vračanje pa je, če se tudi lahko ponašamo z velikim številom založb. Nekateri sicer trdijo, da konkurenca tudi v tem primeru ne more škodovati. Vendar se zdi, da tako številne založbe zelo težko živijo in da morajo biti knjige pri majhni nakladi tem bolj drage. V resnici mnoge naše knjižne založbe konkurirajo med seboj z okusno opremo knjig in kvaliteto del, ne pa tudi s ceno. Edina ugodnost je odlašanje v obrok, toda obrok so vendar precej visoki. Reven narod smo, a ceneni knjižnih izdaj skoraj ne poznamo. Neupočeni bi mislili, da pri nas kupujejo knjige samo bogati ljudje, ker večina založb brošuranih knjig navadno ne izdaja in v izlozih knjižarn vidiš le vezane knjige, ne le v platno, temveč tudi v polusnet. Glede na zelo majhno naklado so te knjige zelo poceni, glede na slabo kupno moč naših knjižnih konzumentov pa mnogo predrage.

Mnoge založbe bi ne mogle živeti, če bi ne imele prodajne organizacije, ki sloni v glavnem na ramah akviziterjev; knjižni akviziter je pri nas produkt posebnih razmer. Knjižarne same bi ne mogle »odati« toliko knjig, da bi lahko živelo toliko založb. Če torej čitatelji ne sredo h knjigi, mora knjiga k čitateljem, seveda v aktivni akviziterji. Tako opravlja akviziter, čeprav je njegovo delo omalovaževano, posebno kulturno nalogo: kulturni delavec pač ni le producent kulturnih dobrin, temveč tudi posredovalec med producentom

in konzumentom. Če se sme založnik šteti med kulturne delavce, zakaj bi vsaj te časti ne priznali akviziterju, ki opravi največ nevalčnega in najtežjega dela in ki najmanj zasluži?

ČE SI INKASANT NAD 10 LET...

Če si inkasant nad 10 let, kakor je mož, ki je odkril nekaj skrivnosti iz svojega poklica reporterju, imaš bogate izkušnje z ljudmi. Nenehno naključje je hotelo, da sta prav v trenutku, ko se je reporter setal za akviziterjem v uredniški sobi, vstopila ter vjudno pozdravila gospod in gospa. Odprla sta aktivni in izveleka nekaj slovenskih knjig. Ponujala sta jih tudi inkasantu. Da, tudi reporter marsikaj doživlja. Pripovedovala sta, da je njuno področje predvsem dežela, v mesto prideta le mimogrede. Ona ima posebne vozne olajšave, kar ji omogoča potovanje, sicer je pa zaslužek seveda premajhen, da bi akviziter lahko plačeval potovanja. Presenetilo me je, da se akviziterji niso prej med seboj poznali, kar kaže, da jih pri nas ni malo. Naš znanec je pripovedoval, da ni med njimi nobenih zvez in zato seveda tudi niso organizirani. Njihov poklic tudi ne spada med priznane poklice, zato niso niti zavarovani pri OUZD. Ne moremo jih šteti med uslužbence, čeprav so zaposleni že nad 10 let. Ne spadajo pa tudi med krošnjarije, četudi jim je vstop v nekatere urade prepovedan, kakor da so krošnjariji, saj vendar ne prodajajo svojega blaga in prejema samo provizijo od inkasiranja. Seveda pa to ni tudi samostojen poklic, čeprav je inkasant-akviziter pri svojem delu svoboden; v odnosu z založbo mora imeti samo čiste račune.

MNOGO POKLICANIH...

Tudi za ta poklic velja rek, da je mnogo poklicanih in malo izvoljenih. Ni vsak rojen za knjižnega akviziterja in zlasti je malo inkasantov, ki bi jim tuj denar v njihovi revščini ne bil poguba ter neprestano izkušnja. Mnogi inkasanti, ki se seveda niso udeleževali več let, so že pobrali denar pri naročnikih knjig in ga spravili v promet brez posredovanja založnikov... Zato je tudi precejšnje nezaupanje do akviziterjev, da celo starejši inkasant zelo težko razširja svoje področje med novimi naročniki. Tudi to je razlog, da bi bila potrebna posebna akviziterska organizacija, ki bi koristila akviziterjem in občinstvu.

NAJVEČ ODJEMALCEV MED NIŽJIM URADNIŠTVOM

— Odjemalci knjig so vedno eni in isti ljudje. — Je pripovedoval akviziter. Prišpevke za knjige si v resnici odtrgavajo od ust. Naša založba ima zapisanih v kartoteki največ uradnikov in zlasti uradnic, ki imajo od 500 do 1.500 din plače na mesec. Knjige ponujam samo po uradih in pisarnah ter drugih obratih. Po stanovanjskih in savi ima skoraj vsaka družina vsaj po enega člana zaposlenega kjerkoli. Najraje bi knjige kupovali prav tisti, ki jih v resnici ne morejo. Dogaaja se, da si nekateri odtrgajo od ust za knjige ter si ne kupijo niti najnujnejše obleke. Poznam nekatere, ki se začno vprav tresti od strasti po knjigah, ko jim jo pokažem, zato me poka: »Bežite, boljše je, da knjige ne vidim, sicer se ne morem vzdržati, da bi je ne naročil!« Tako se n. pr. zelo zanimajo za knjige študenti in delavci kakor mnogi uslužbenci v pisarnah, a se jim morajo odreči. Z drhtečimi rokami odlagajo knjige, ko so si jih pazljivo ogledali.

DELAVCI SO USTANAVLJALI KNJIŽNICO V OBRATU

V nekem večjem obratu so pokazali delavci posebno ljubezen do lepe knjige. Ko so sprevideli, da posamezniki ne morejo naročiti dragih knjig, so sklenili, da jih bodo kupovali skupno. Bilo je že vse pri-

pravljeno, da bi kupovali knjige za knjižnico v obratu. Prišpevke bi enakomerno razdelili med seboj in knjige bi bile skupna last. Preden je pa bila zamisel uresničena, je bilo vsem delavcem odpovedano delo zaradi nameravane ustitavitve obrata.

— Sicer je pa med delavci tudi več naročnikov knjig.

VELIK VPLIV DRAGINE IN VOJNE

Mnogo naročnikov smo izgubili od lanske jeseni. To se pozna posebno v nekaterih uradih. Največ odjemalcev je med odvetniškimi, banovinskimi, mestnimi in železniškimi uradniki in uradnicami. Na sami železniški direkciji je bilo okrog 40 rednih naročnikov knjig naše založbe. Vse priznanje gre tudi inženjerjem in tehnikom. Nekaj naročnikov je tudi med odvetniki, vendar sorazmerno malo. Med veljetojci je ena izjema, ki redno kupuje naše knjige. Pri nekem drugem veletrgovcu sem pa doživel hudo razočaranje; spomni me je, ko sem mu ponujal knjige njegovemu uradništvu, češ, da si lahko kupi knjigo v knjižarni in je prodaja po uradih povsem nepotrebna. Tudi med zdravstveniki imamo le enega rednega naročnika. Prav tako so trgovci med najslabšimi konzumenti knjig. Obrtniki zastopajo pek, klepar, pleskar, izdelovalec cementnih izdelkov in stavbnik. Med sodnimi uradniki imamo le tri naročnike. Zavarovalniško uradništvo je še precej dobro zastopano, vendar ne tako, kakor bi lahko bilo; tako so pri posameznih velikih zavarovalnicah le po trije naročniki. Bančni uradniki štejejo med naročnike precej, a le enega bančnega ravatelja. Do bančnega ravatelja akviziter sploh ne prodre. Navadno me nažene že sluga. Silno

težko si je priobiti sprejem za pri tajniku. Skoraj povsod je tako, da uslužbenci kupujejo knjige, šefi pa ne. Kupujejo jih trgovske pomočnice, trgovci pa ne. Imamo tudi stalno odjemalko med natakarcami, nimamo pa nobenega gostilničarja. Med profesorji imamo samo enega rednega naročnika. Tudi med učitelstvom v mestu nimamo mnogo odjemalcev, nekoliko več jih je na deželi. Malo čitajo tudi upokojenici; imamo le dva naročnika med njimi.

KAKO ODPLAČUJEJO?

Najslabša sezona za akviziterje je poleti, sicer se pa zastoj začneja že maja in traja do oktobra. Zda je težava s pobiranjem naročnine tudi zato, ker so mnogi naročniki pri vojaki. Z odlaševanjem je pa sploh križ. Pogosto moram priti po trikrat, štirikrat, preden dobim denar. Če ga ne dobim v začetku meseca, vem, da ga tisti mesec ne bom dobil. Z nabiranjem novih naročnikov je še večja težava. Če knjiga še ni izšla in je ne morem pokazati, se ne more skoraj nihče odločiti. Posamezniki moram obiskati tudi do petkrat, preden jih »prepariram«.

Če kdaj štejem stopnice? Kdo bi jih preštel! Precej sem že treniran, da me stopnice preveč ne utrujajo. Ob lepem vremenu in ko lahko rabim kolo, me hoja še ne utruja toliko, kakor navadno pozimi, zlasti ko je brozg. To pa ni najhujše. Ko bi človek vsaj kaj zaslužil.

NAJVEČ PO 1000 DIN NA MESEC...

Zelo dober inkasant je že, ki zasluži po 1000 din na mesec. Zaslužek je v splošnem zelo slab. Povprečno zasluži kakšnih 30 din na dan, toda pogosto ne zasluži tudi po tri dni niti pare. Običnem 10 do 20 strank, — a zaman. Poglejte, tu je okrog 200 potrdil, ki jih nisem mogel vnovčiti zadnje tedne!

Preden se je posvilo, sem potežkal aktivko, polno »vzorčev«, knjig; presodil sem, da tehta okrog 15 kg. Inkasant je iztegnil žuljav roko, ki jo žuli dan za dnem jermen polne aktivke.

bil dosežen in navzoči so videli, da je mogče zadržati s tem, kar je ravno pri rokah, sovražnika in pomagati svoji vojski, da nasprotnika odločneje sprejme. Nato so bila najavljena sovražna letala, ki so potem izvršila bombni napad. Bilo je težje in lažje ranjenih Prihitele so samarijanke in prenesle ranjene na obvezovalnice na vse možne načine in jih vpricho glodalcev prav strokovnjaško obvezale in s tem dokazale, kaj zmoreda volja in resnost. Zvočnik je medtem sporočal, kaj mora biti pri rokah v vsaki hiši, da, v vsaki družini, da je uspešna prva pomoč sploh možna. Za svojo lepo delo so dobile samarijanke popolno priznanje. S signaliziranjem z zastavicami je bil nato znova napovedan prihod sovražnih letal in spuščanje padalcev. Na motociklih je prihrumela obramba in oddelek uničila.

Strumno stoječ ob svojih vozilih so zapeli branilci in z njimi navzoči »Hej, Slovani!«

Nastop je bil končan. Res ni bilo vnanjega navdušenja kot po nastopih sicer, z obrazov je odražala resnost, govorili so o vsebini nastopa, prepričani, da zdaj vsak vsaj nekaj ve in pa, da tako nepravilni ni le nismo.

Blejski Sokol je pokazal s svojim nastopom nov način in zaslužil zaradi poučnosti nastopa, zglede discipline nastopajočih in popolne mirnosti vodstva najlepše priznanje.

Iz Gornje Radgone

Oseba vest. Za sodnika pri okrajnem sodišču v Gornji Radgoni je imenovan g. Anton Petrovič-Poljak, doslej sodni pristav pri okrajnem sodišču v Kočevju.

Nesreča nikoli ne počiva. V Meleh pri Gornji Radgoni je posestnica Neža Kolkova padla pri delu tako nesrečno, da si je zlomila desno roko. Pri mesarju Alojzu Pučku v Gornji Radgoni pa je vajencu 16letnemu Francu Osojniku med delom spodrslil nož, da si je prerezal eno glavnih žil v nadlaktu leve roke. Obema je nudil zdravniško pomoč zdravnik dr. Vinčko Čremošnik ter ju odpeljal na zdravljenje v bolnišnico v Murski Soboti.

Vlomilska tolpa je pričela svoj posel v okolici Gornje Radgone. Nedavno je bilo vloženo v gosposko hišo Franca Sommerja na Aženskem vrhu pri Gornji Radgoni, kjer so vlomilci po sobah vse razmetali ter odnesli s seboj le volnene odeje, riže, perilo, razno jedilno orodje ter svo zalogo cigar, cigaret in žganja. Skoda gre v tisoče. V nedeljo pa so vlomilci v viničarjo Antona Krempla na Polcah, kjer so pričakovali bogat plen. Viničar je namreč nekaj dni poprej prodal kravo ter hranil denar za nakup drugega živinčeta, kar je bilo brez dvoma znano tudi vlomilcem. Ker pa viničar ni shranjeval denarja doma, so istemu odnesli nekaj perila in na vso zalogo žganja in masti, s čimer je viničar hudo prizadet. Vse kaže, da je na delu vlomilska tolpa, kateri so razmere tega okoliša dobro znane. Opozarjamo občinstvo, da ne kupuje ukradenega blaga, ki ga bodo vlomilci brez dvoma hoteli vnovčiti.

Blisk in tresk. V torek popoldne je bila nad Gornjo Radgono in bližnje okolice kratka nevihta, med katero se je bilo močno bliskalo in treskalo, nato pa zopet solčno popoldne. Strela je udarila v viničarjo, kjer službuje viničar Potončnik Jožef na Polcah pri Gornji Radgoni. 17letna hčerka Antonija se je pred nevihto vrnila domov iz Gornje Radgone ter je bila v kuhinji pri štedilniku, ki je bil zakurjen. Ob močnem blisku in tresku je udarila strela v viničarjo, razrušila dva ozla, nato pa skozi kuhinjo in v zemljo, pri čemer je oplazila Antonijo precej hudo, da se je nezavestna in vsa potrla po obrazu in rokah zgrudila. K sreči strela ni bila vžgalna, sicer bi bila zanetla požar, usmrčena pa bi bila tudi Antonija, ki je za las ušla smrti. V okolici Ivanjševcev in Ivanjšev je padala precej gosta toča, ki je povzročila precej škoda.

Poučen nastop Sokola na Bledu

Geslo nastopa je bilo: »V miru in v vojni v obrambi domovine«

Bled, 12. avgusta. V nedeljo 4. avgusta je priredilo Sokolsko društvo Bled svoj letni nastop, ki se je bistveno razlikoval od običajnih po zamisli in izvedbi, zato je prav, če napišemo o njem nekaj vrstic. Namen nastopa je bil izražati v geslu: »V miru in v vojni v obrambi domovine«. Pokazal je sokolsko obrambno delo in opozoril navzoče na mnoge nujsnosti naše skupne obrambne pripravljenosti. Vse je bilo poučno, nazorno in nevsiljeno.

V začetku je bil zbor vseh oddelkov na telovadišču pred domom, kjer je bil nastop. Društveni starešina br. dr. De Gleria je pozdravil navzoče in v tehtnih besedah pokazal na nujsnost in potrebo splošne pripravljenosti in zato tudi na delno presmeritev sokolskega dela. Po nagovoru se je pričel dosti obširni spored nastopa. Precej tvegana zamisel nastopa ne bi bila navzočim popolnoma razumljiva, ako ne bi prireditelji po zvočniku utemeljevali in posvajali posameznih točk jasno izgovorjena beseda pa je povezovala nastopajoče in gledalce v enoto, ki je vse pokazano tudi doživljala.

Po nekaj vajah, medicinska odbojka, krog, kot značilnostih dosedanjega dela, je napadla telovadišče moška in ženska deca (88) in izvedla župne vaje: Mir in vojna — ter pokazala z njimi naš narod najprej pri delu in pri razvedrili v miru. Vsak opravlja svoje delo, po delu počiva, ob praznikih pa se razvedri pri narodnih plesih. Toda že kliče bojna tromba na branik domovine. Može se po-love in primejo za

orožje. Zene opravljajo doma ob-ino delo. Vaje dosežejo svojo kulminacijo v zboru: za domovino mreti kolika slast! Še zaključno kolo in njihov nastop je bil končan. V vajah se nič ne ponavlja, prijetne premene slede druga drugi: vse pa vežejo naše lepe narodne pesmi, ki pojasnjujejo dejanje že same. Sestavljalcu br. B. Završniku za srečno zamisel vse priznanje. Vaje je lepo in ritmično dobro poudarjeno spremljal društveni orkester, godba bi seveda zapustila močnejši vtis. Nato so se poizkusile vse kategorije moškega in ženskega članstva in streljanju. Skupni uspeh je bil presenetljiv, saj je bila ženska deca enako sigurna v streljanju kot člani. Vsak svoj balonček in počilo jih je 75. Sledila je bojna tekma preko brvi, žičnih ovir, plotov, otežkočena s streljanjem in tekom v plinskih maskah. Tekmovalci so se dobro držali, ne oziraje se na njihovo starost in telesno konstitucijo; bili so namreč samo neobvezniki pod in preko dobe kakor pri nastopu vošče. Nato je zvočnik navedel najrazličnejše možnosti sporočanja o sovražnikovem gibanju. Za primer so napeljali naraščajniki preko pol km oddaljene Pecovce telefonsko zvezo v 3 in pol minute ter sporočili, da se bliža sovražni motorizirani oddelki, ki ga je bilo treba zadržati. Kaj hitro so bile postavljene ovire: tatarski stoli, neoddelani tramiči, zhiži z zakovicami, posebej pa še žične ovire. Končno so ves prostor odlično zameglili. Prihrumeli so motociklisti, ki so rabili s svojimi spremljevalci 10 minut, da so jih odstranili in mogli nadaljevati pot. Uspeh je

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklicati, izjave beseda din 1.— davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

50
carličnik
modelov
dvokoles
SI LAMBO BREZOVČEVO OGLEDAJE
DOI
IGN.VOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Poslužite se
malih oglasov
v
»Slov. Narodu«
ki so
najcenejši!
ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila
si nabavite pri
PRESKER
Sv. Petra cesta 14
50 PAR ENTLANJE
azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12 in Frančiškanska ul. 3. 4. L.

PRED NAKUPOM OBUTVE
si oglejte našo nedeljsko razstavo. Brajkovič Žilko, diplomirano čevljarstvo, Ljubljana, Igriška 3 (pri Drami). Sprejme se učenec in učenka. 1916

FOTO-AMATERSKA DELA

Izvršuje strokovno, hitro in poceni foto-atelje Mancini, Ljubljana-Viž. 1765

KLIŠEJE
ENO
VEŠTAČEVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NA VP. 23

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

MEDICA
barva ustne in lical
Dobite jo v
MEDARNI
Ljubljana, Židovska ulica 6

POHISTVO

po naročilu najceneje, vsakovrstni stoli, politiram oprave, vsa popravila najceneje pri: ZORMAN, Breg 14. 1905

KUPIM

DEVA
bukova, gabrova in drugih vrst, zdrava, suha, samo v večjih partijah, postavljena na nakladno postajo v vagon ali v kolodvorsko skladišče, kupujemo po solidnih cenah na licu mesta. Ponudbe na »Dobravka« — trgovina z gradbenim materialom in drvni, Zagreb, Illica br. 11. 1914

SLUŽBE

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

DVA ŠOFERJA
za takojšen nastop, enega za tovorni Diesel, enega za tovorni avto na plinski pogon, za prevoz lesa, sprejemem takoj. Biti mora popolnoma več, trezen in zanesljiv. Pismene ponudbe s prepisi spricelval in zahtevkov poslati na Miklavžina, Braslovče. 1915

DOPISI

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

OSAMLJEN GOSPOD
z dohodki, želi spoznati boljše gospo, tudi s kakšnim imetjem, za skupno gospodinjstvo. Dopisi na upravo »Slov. Naroda« pod »Zadovoljnost«. 1918

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!
Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, živalski stroji, prevozi tritikli, pnevmatike. — Ceniki franco! TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska 4

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

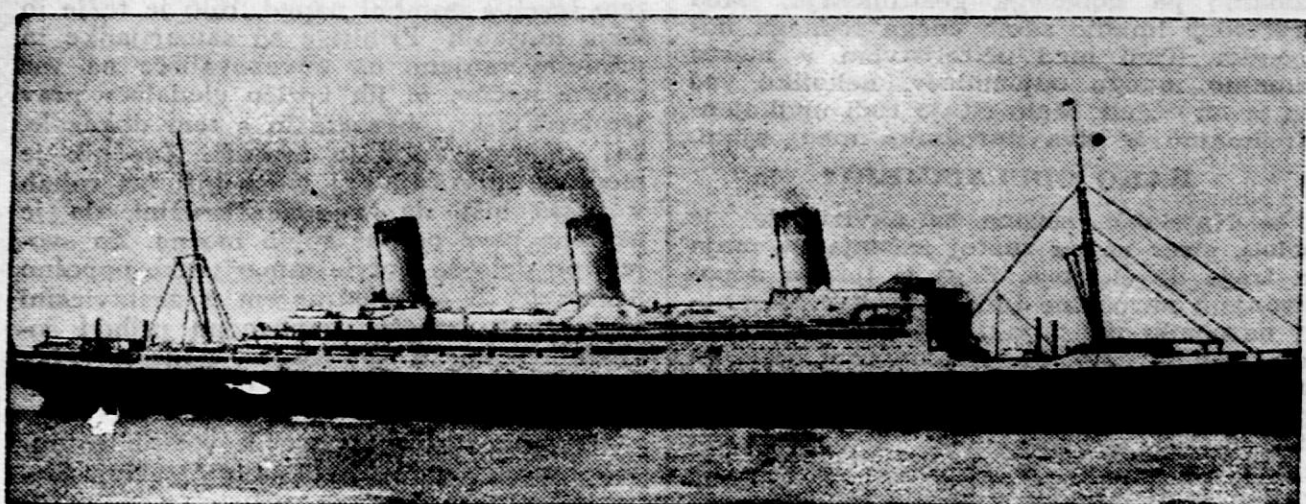
Najboljši vodnik po radijskem svetu je
»NAŠ VAL«
Sporodi evropskih postaj na vseh valovih, strokovni članki, roman, novela, novice s radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnice. Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustrirana! UPRAVA: Ljubljana — Knafljeva ulica 5.

Tudi tukaj
sem nujno potrebna!
NIVEA CREME
Pri športu in pri igri, na zraku in na soncu, vedno je potrebno, da si krepite kožo z Niveo! Nivea zmanjšuje nevarnost sončnih opeklin in povzroča, da porjavite hitro in lepo. Ker vsebuje EUCE-RIT, koža popolnoma vrka NIVEO. Zato se ne prehladite zlahka tudi pri nagli vremenski ohladitvi.

NAJLEPŠE ČTIVO!
Rasputin: Zgodbe brez groze
Piotr-Rasputin
Črna vojna
Šivko
Rudarska balada
Broštrana knjiga: din 10.—
Vezana knjiga: din 15.—
ZALOŽBA »CESTA« LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 5

Prostornino ladij izražamo v tonah

Beseda o pojmihi, ki so na celni živčnem človeku večinoma tuji

Težo merimo na kilograme, daljino na metre, čas pa na ure. Prostor ladij pa izražamo v tonah, toda samo domnevno, ker gre za registrirano tono, ki je sicer povzeto izvirala iz tehniških mer, ki je pa zdaj že prostorninska mera. Način merjenja ladij ni samo bolj kompliciran, temveč zanimivejši zlasti za celinskega človeka, ki se njegovo hrepenenje po morju in plovidbi po njem živi samo v teoriji, kar vidi in ve v primorskem mestu vsak deček.

Tipizacija ladij

Po mornariških običajih je vsaka ladija razen malih jaht in jadric tipizirana s svojo tonažo. Poznamo dve ladijski tonaži: grobo in čisto. Groba tonaža se izračuna po posebnem vzorcu iz treh glavnih obsegov ladij in nima nič skupnega s težo ladij ali z množino iztisnjene vode. Glavni ladijski obsegi so: izmerjalna dolžina (med notranjimi robovi zunanega opaža spredaj in zadaj) izmerjalna širina (med robovi opaža na bokih) in izmerjalna globina (od gornjega roba notranjega opaža na ladijskem dnu do spodnje ploskve krovne opaža). Izračunamemo obseg se priteže se obseg vseh krovnih nastavkov (sprednjega, mostičnega, kuhinjskega, krmarjeve utice in podobno).

Ce odštejemo od tako ugotovljene tonaže ves prostor, ki ne služi za prevažanje potnikov ali blaga, kakor so prostori za shrambo strojev, kotlarna, skladišča kuriva in zalog, navigacijski prostori ter stanovanjski prostori za posadko, dobimo za prevažanje porabni prostor ladij ali takozvano čisto tonažo, odnosno nosnost ladij. Obseg ladijskega telesa se računa v kubičnih čevljih (kubični čevlj je enak 0,2833 kub. metra) in če delimo rezultat s 100, dobimo ladijsko tonažo v registrskih tonah. Za računanje se vzame, da je ladijski prostor napolnjen s takozvanim standardnim tovorom, čigar ena tona zavzema obseg 100 kubičnih čevljev. Temelj tega merjenja spada tja v 14. stoletje, namreč v leto 1347. Takrat so v Angliji pili mnogo vina, uvoženega iz Francije. Večina trgovskih ladij je vozila zato v Anglijo v posebno velikih sodih vino in te sode so imenovale Anglije tona. En sod je zavzemal približno prostor 100 kubičnih čevljev ali 2,8316 kub. m. In tako so jeli ceniti koristen prostor ladij po količini ton, odnosno kadi ali sodov napolnjenih z vinom, kolikor jih je mogla ladija odpeljati. Povprečni sedanji tovar ladij pa ne tehta pri obsegu 100 kubič. čevljev, temveč obsega ena tona okrog 42 kub. čevljev ali 1,189 kub. m.

Tonaža vojnih ladij

Ker se v vzorcu, pa katerem se računa tonaža ladij, uveljavlja oblika samo s posebnim koeficientom, se ne ujema rezultat vedno povsem točno z dejansko težo. In tako se lahko zgodi, kakor se je pri ameriškem potniškem parniku »Leviathan«, da je bila čez nekaj let potem, ko je ladija že vozila po morju popravljena tonaža iz prvotnih grobih 59.257 ton (čistih 27.696) na 48.943 ton (čistih 15.796). Nasprotno se pa da pri vojnih ladijah tonaža določiti malone po vsem točno, kajti njihova obremenjenost se ne izpremenja s koristen tovorom. Okrog leta 250 pred Kristusom je grški učenjak Arhimed ugotovil, da je teža na vodi plavajočega telesa enaka teži po njem iztisnjene vode. Po tem zakonu je tonaža vojne ladij enaka teži po nji iztisnjene vode.

Prostornina ladij

Čista tonaža ladij ali njena natovornost se označi na zunanji strani in po nji se plačujejo pristajniške pristojbine. Arhimedov zakon pomaga tudi pri trgovskih ladijah določiti teži natovornega ali iztovornega blaga. Že na risbah konstruirane ladije se označujejo po izračunani plovnosti ladij pri različni obtežitvi ko je ladija zgrajena, še preden jo začne natovarjati s kurivom in kakršnimi koli zalogami se označi spredaj in zadaj na nji višina pogreznjenosti. Po tem se pa postopoma kakor se ladija natovarja sestavlja lestvica,

ki jo imenujemo lestvica pogreznjenosti. Ta praktično ugotovljena lestvica se po količini iztisnjene vode kontrolira s izračunom na risbah ter služi za določitev teže tovora na širnem morju in v pristanišču. Recimo, da se v risbi ugotovi, da znaša obseg tistega dela ladije, za katerega se pogreznje globlje po natovornosti določene tovora približno 3.500 kub. čevljev (100 kub. m). Če tehta po ladiji iztisnjena količina morske vode približno eno tona, naj bo teža natovornega blaga 100 ton.

Nosilnost ladij

Od natovornosti ladij je treba razlikovati njeno nosilnost ali resnično težo tovora. Postopoma kakor se ladija natovarja se pogreznje ob lestvici pogreznjenosti proti črti pogreznjenosti ali plovnosti gladini. Težak tovar potisne ladijo do črte pogreznjenosti, ne da bi se izkoristil ladijski prostor. Nasprotno pa more specifično lažji tovar povsem izpolniti vse ladijske prostore in vendar še ni dosežena plovnost gladina. Iz tega vidimo, da je treba prav za prav določiti že v načrtu kakšen tovar bo ladija prevažala. Zato bi recimo za prevažanje premoga namenjena ladija ne mogla prevažati lesa ali nasprotno. Razmerje med natovornostjo in nosilnostjo določa razlika med ladjami za prevažanje rud, sadja, pošte, nafte in podobno. Če tovarna ladija prevažala različne tovore so potrebne velike izkušnje kapitana in delavcev, ki ladijo natovarjajo, da se tovar pravilno razdeli in izkoristi ves ladijski prostor, ter da ladija doseže plovnost gladino. Od tega ni odvisna samo ekonomičnost plovnosti, temveč tudi njena varnost. Stabilnost ladij na razburkanem morju in lahkosta njenega obvladovanja je odvisna od višine težišča. Če vozi ladija težak tovar in je pogreznjena od plovne gladine, pa ladijski prostor ni ves izkoriščen bo imela ladija težišče nižje

Sinteza ženskega spolnega hormona

Ameriškim raziskovalcem Bachmannu, Coleu in Wilsu se je posrečilo umetno izdelati prvi iz vrst ženskih spolnih hormonov takozvani ekvilenin. Že ime nam pove, da je bil ta hormon najprej izoliran iz močre brejih kobil. Ekvilenin razločujemo od fiziološko važnejšega folikulnega hormona re samo po tem, da je njegov učinek vzbujači pri živalih gonio približno 15krat slabši, temveč da igra tudi posebno vlogo pri sodelovanju z ostalimi hormoni, ker se pojavi šele proti koncu brejosti. Kemično se razlikuje od njega s tem, da ima v molekuli štiri vodikove atome manj, dalje da se lažje raztopi in da prihaja v njem bolj do izraza kislost. Ameriški raziskovalci so napravili njegovo sintezo v 11 urah iz dokaj komplicirane kemične sestave. Dobili so ekvilenin, ki se da razdeliti v dva optična sestavna dela. Ta sinteza je pa važna še iz drugega vidika. Ekvilenin je bil že prej preveden z redukcijo v folikularni hormon. Zato pomeni sinteza ekvilenina tudi po kako umetno izdelovati v ženski medicini tako zaželjeno oestran folikulin.

5000 novih otokov na leto

V poedinih delih Tihega oceana v Mehiškem zalivu in drugod se dan za dnem trese zemlja. Mnogi potresi minejo brez nevarnosti in ne povzročajo nobene škode, ker je obljubena zemlja daleč od krajev, kjer potresi nastanejo. Blizu obale pa napravijo potresi vedno škodo in vsako leto citamo o katastrofalnih posledicah potresa zdaj tu zdaj tam. Potresi pa niso samo rušilni, temveč tudi ustvarjalni. Večina potresov sicer potira in ruši, nekateri pa grade.

V mnogih krajih na morju se namreč pokažejo po potresu novi otoki. Pomorščaki so bili že večkrat presenečeni, ko so

nego je predpostavljeno. Z lahkim tovorom se pa težje dvigne in ladija je v nevarnosti, da jo valovi prevrnejo. Zato praznih ladij ne smemo poslati na širno morje brez vodne obremenitve in zato je zopet v interesu ne samo donosnosti pomorskega prometa, temveč tudi njegove varnosti, da ima recimo iz Avstralije vozeča ladija zagotovljen za povratek iz Evrope tovar približno enake teže in obsega.

Druge mere ladij

Ladij ne primerjamo samo po tonaži, temveč tudi po njihovem obsegu. Razen izmerjalne dolžine, širine in globine, o katerih smo že govorili, se določa tudi še tako zvana registrirana dolžina, širina in globina, razlikujoča se od prejšnjih. Recimo registrirana dolžina se meri po plovnih zarezah, izmed katerih gre sprednja skozni točko, kjer ladijski kljun reže plovnost gladino, a zadnja je presek z osjo krmilnega vretena. Pogreznjenost ladije se meri od plovne gladine do najnižje točke ladijskega trupa. Včasih se označuje tudi srednja pogreznjenost, ki je aritmetično povprečje med pogreznjenostjo sprednjega in zadnjega dela. Razen vodnega iztisaka, označujočega obseg ali težo iztisnjene vode, razločujemo še založni iztisak. To je prostor na ladiji nad plovnost gladino, ki se da vodotesno zapreti. Z njim se poveča varnost plovnosti na razburkanem morju in pri polni obtežitvi.

Plymsolova lestvica

Slednjič naj opozorimo na eno zelo zanimivo okolnost, na katero človek na suhem niti ne pomisli, ki je pa za pomorski promet velikega pomena. Mislite si, da so v Oslu natovarili ladijo do polne gladine, in da bi plula v Kapstadt v Afriki. Postopoma, kakor bi prihajala v toplejšje vode, bi jo tovar potiskal pod črto pogreznjenosti tako, da bi utegnla preiti nevarnost. Zato mora imeti vsaka ladija na svojem boku poleg plovne gladine začetne še tako zvezane Plymsolove znake. To je temeljni krog z vodoravno črto in lestvico, katere vsaka črta kaže, do kam more segati pogreznjenost povsem natovornega ladije v različnih vodah. FW pomeni tropične vode, IS tople, S polne, W zimske in WNA zimske v Severnem morju.

Na točno izpolnjevanje predpisov glede tonaže in velikosti tovora ladije ne pazijo samo pomorske oblasti, temveč v prvi vrsti zastopniki zavarovalnic, ki so v vseh večjih pristaniščih in ki ne puste na morje pri dotični zavarovalnici zavarovane ladije, za katero bi zavarovalnica ne mogla prevzeti jamstva. Zavarovanje ladij služi torej tako neposredno večji varnosti pomorskega prometa.

opazili na morju, koder so navadno plule njihove ladije mnogo zemlje, ki je na prejšnji vožnji že niso videli. Učenjaki na znanstveni postaji v Bataviji pravijo, da »grade« potresi vsako leto okrog 5.000 novih otokov. Nekateri med njimi so večji in jih mornarji dobro ločijo s prostim očesom. Le redki so pa med temi taki otoki, ki bi širili iz morja nad 30 let. Navadno taki otoki zopet izginejo pod morskno gladino že čez nekaj ur ali tednov. Večinoma so prav majhni, le redki so med njimi, ki obsegajo kakor 3 kv. kilometre.

Začetek cake-walka

Bil je dogodek pariške zime leta 1903. Češki pesnik Otakar Theer je bil takrat v Parizu in o svojih vtisih je pisal: Cake-walk, dogodek letošnje zime, valček, ki sicer ni najbolj estetičen, pač pa čudovito razvema čustva in mami človeka z odkrito brutalnostjo svojih kretenj in gibov. Plesalec s cilindrom na glavi stoji nekaj korakov pred plesalko in ko zadoni melodija cake-walka si stopita naproti s trupi napetimi tako, kakor je napet lok. S hitrejšim tempom melodije postane hitrejši tudi tempo plesalcev. Takoj so bokli ob bokih, poprej oddaljene roke se sklenejo v višini ramen, vsak živec drhti, vsaka mišica je kakor da jo je prijel krč. Melodija postaja vedno živahnjša, ples vedno ognjevitši, gledalci zaploskajo z rokami v takt in vzpodbujajo plesalce s klicji. Divji Cake-walk razžiga, razvema, oamlja...

Ameriški škof Kiley

63letni Moses Elias Kiley, novi knežskoškof v Milwaukee, trdno veruje, da se razumnim Američanom vedno bolj vračajo k veri. Po mnenju dušnega pastirja 455.000 katoličanov v državi Wisconsin in naslednika sedanjega čikaškega knežskoškofa, je to povsem naravni razvoj. Ameriška ustava je bila zasnovana na verskih temeljih. Škof Kiley je pravi orjak, saj meri 193

cm. Lase ima že sive, košate obrvi pa še črne. Pred prihodom v Milwaukee je bil do leta 1934 škof v Trentonu v državi New Jersey. Kileyeva pot k oltarju je bila čisto ameriška. Najprej je delal v tovarni svojega brata, veleindustriala stolov, potem je bil pa nadzornik v neki trgovini. Eno leto je popravil avtomobile v Bostonu. Za duhovnika je začel študirati, ko mu je bilo 29 let. Začel je v Baltimore, dočrtil študije pa je v severnoameriškem kolegiju v Rimu, kjer je bil posvečen v duhovnika, ko mu je bilo 34 let. Njegova prva župnija je bila v Chicagu, kjer je ustanovil dobrodelno društvo za neposkrbljene moške. Leta 1926. je prevzel vodstvo severnoameriškega kolegija v Rimu, leta 1934 je pa postal škof v Trentonu. Tam se mu je posrečilo poravnati dolg dieceze v znesku 10.000 dolarjev.

Avtomati za dolžnike

Na ulicah New Yorka so prišli nedavno v promet zanimivi avtomati. Če vržeš v tak avtomat novčič za 10 centov, pade iz njega formular opomina a kopijo vred. Upniku ni treba storiti nič drugega nego napisati v formular dolžnikovo ime in bivališče ter znesek njegovega dolga vse druge potrebne podatke in opozorilo na pravne posledice za primer, če bi dolžnik ne poravnal so že natisnane na formularju. Na avtomatu je napisano, da jamči za pravilnost teh opominov ime enega najboljših newyorških advokatov. Može se je pa tudi res potruditi, da je vestno sestavil opozorila, namenjena malomarnim dolžnikom.

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

Kje se zdaj smehlja Mona Lisa?

Umetniških zakladov največje vrednosti se vojna furija ni dotaknila

Kaj se je zgodilo z umetniškimi zakladi neprecenljive vrednosti ta čas, ko so motorji bombnikov brneli nad holandskimi, belgijskimi in francoskimi mesti, za katere se je bil sredit topniški boj? Na to vprašanje se še ne da povsem točno odgovoriti. Toda prekrasne umetnine se že zopet pojavljajo iz kleti in zabojev. O najbolj znanih in dragocenih lahko rečemo, da so ostale nepoškodovane.

Mona Lisa se je smehljala, ko so stali lani v avgustu pred Louvrom težki vozovi s kulisami iz gledališča Comedie Française. In drhteče roke so se iztegovale proti nji, da bi jo snele z njenega običajnega mesta. To pot pa niso bili tatovi, temveč državni uradniki, ki so prišli zavijati v lesno volno in žamet poleg drugih zakladov tudi eno najslavnejših del, h kateremu že stoletja romajo prijatelji upodablajoče umetnosti. V težkem tovornem vagonu skrbno zavita in spravičena v velik lesen zaboj je šla Mona Lisa daleč iz Pariza. Poleg ravnatelja muzeja so znali samo še štirje čuvaji, ki so spremljali umetnine v njihovo izgnanstvo in smehljali Mone Lise se je dušil v lesni volni...

Od čuvajev, ki so nosili modre uniforme z začetnicami M. N. (Musees Nationales) bi se dalo morda zvedeti za tajno skrivališče, kajti stanovali so v gradovih in samostanih Južne Francije in čuvali zaklade, skrite v kletih. Toda po zunanosti čuvajev se ni dalo uganiti, kje se smehlja Mona Lisa. Toda ti so čuvali tajno kot svoje življenje.

Sele te dni je svet iz ust nemškega vojnega poročevalca zvedel, kam je skril ravnateljstvo Louvra svoj največji zaklad. V nekem pretašnem, zapuščenem benediktinskem samostanu, oddaljenem kakih 100 km od Toulousea, so bili preplašeni molččji čuvaji. Tam blizu gradu Closs-Locé, v hiši, kjer je živel in umrl njen slavn tvorec Leonardo da Vinci, so odvedli nemške častnike v obokano samostansko klet, čijih debelih sten ni mogla razbiti nobena bomba. Tam so se ustavili pred enim izmed 5000 lesenih zabojev, pripeljanih pred 10 meseci iz Pariza v grad in samostan Loire, krajine Sarthe in pobočja Pirenejev. In čuvali so jim zašepetali: Tu spi Mona Lisa, smehlja se tudi v spanju. Nemški častniki so dolgo stali pred zabojem, slednjic so pa dejali: Kmalu se bo Mona Lisa zopet smehljala v Parizu.

Banane, sadje propagande

Še pred 20 leti je bila banana sadež, ki so ga jedli ljudje iz luksusa. Ljudstvo banan sploh ni poznalo. Po svetovni vojni je prišla sijajna trgovska organizacija pridelovalcev banan na evropska tržišča in jih obdelala s sistematično propagando. Svetovno trgovino z bananami ima še vedno v rokah družba United Fruit Co. iz Bostona, ki je nastala l. 1899 z združenjem največjih plantažnikov v srednji Ameriki in na Kubi. Trust si je kmalu preskrbel lastno trgovsko brodogoj, pozneje je pa dobil v svoje območje tudi železnice in tako je povsem obvladal trg. Noben pridelovalec ni mogel odpovedati udeležbe v kartelu, ker bi sicer ne mogel prevažati banan.

V času konjunkturo so imele delnice te družbe v našem denarju vrednost okrog 15 milijard. Po zaslugi izborne prodajne organizacije, ki je znala uspešno dovajati iz Amerike v Evropo tako občutljivo blago, kakor so banane, je prišla ta vrsta sadja tudi v zadnjo gorsko vas. Banane, kupljene v tujini zelo drago, so dobile prednost pred jabolkami, katerih redilnost zaradi vitaminov in zdravilnega učinka je pet- do šestkrat večja od one banan. To je zasluga organizacije in propagande.

Jetika v starih časih

V Berlinu je predaval stockholmski vseučiliški profesor za patološko anatomijo Folke Henshen o zgodovini in širjenju jetike v skandinavskih državah. Omenil je, da se je začelo v skandinavskih državah govoriti o tej zahrbitni bolezni prvič okrog leta 1100. V poznejših stoletjih se je jetika naglo širila. V grobovih vojakov na Gotlandu, ki so jih nedavno našli in razkopali, so na okostnjakih ugotovili, da so bili leta 1841 tam pokopani vojaki jetični. Po mnenju stockholmskega profesorja je jetika ena najstarejših, znanih boleznih človeka. Blizu Heidelberga je bil najden človeški okostnjak, star po mnenju učenjaka okrog 7.000 let. Že ta okostnjak kaže sledove tuberkuloze. V skandinavski državi zlasti na Švedskem se vodi zdaj uspešen boj proti jetiki, ki pa navzile temu zahteva vedno nove žrtve. Na Švedskem pobere jetika na leto povprečno 6.000 ljudi.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roma

Mome Cervelas je komaj pretiravala. Ne da bi poznala »tajno« svojo fanta je vedela, da se najvažnejša izmed vseh tajn nanaša na njegov povratek iz Južne Amerike in na to ime Mindel, ki ga je nosil doli. Opreznost, ki jo je kazal v tem pogledu po mnenju njegove ljubice ni bila v zvezi samo s tem, da je hotel iz tega kovati dobiček zase in ne deliti ga z njo. Nekoč je videla pri njem polne žepe zlata in bankovcev. Potlej je izginil kakor vedno, kadar je imel denar, njej je pa dal komaj nekaj drobtin svojega bogastva. Poznala je njegove navade. Mahnil jo je daleč zapravljat denar, kajti preobilica denarja bi bila v Parizu sumljiva. In poleg tega je bil strasten hazardist.

Tiste noči, ko jo je zapustil Escaldas, uboga prostitutka ni brez trahu pričakovala povratka Arthurja Sornieresa. Arthur, znan na Montmartru pod vzdevkom »krasni rdečelasec« zaradi svoje nepremagljive zunanosti, ali pa tudi »potepuh«, kar je

bilo namigavanje na njegovo potepuško naravo, se ni odlikoval niti z vlnudnostjo niti s potrpežljivostjo. Ne da bi poslušal pripovedovanje strašne Angele, zvane Mome Cervelas do konca, že zaradi same razburjenosti ubogega bitja in sumničenja, da je preveč obračala svoj jezik, jo je jel neusmiljeno pretepati.

Ta mišičasti dečko gostih rdečih las, s čeljustmi divje zveri, širokih krepkih ramen na slokem leopardovem telesu, je udarjal krepko. Uboga Mome Cervelas je mislila, da ji bodo to pot trde pesti za vedno pregnale veselje do njene zgovornosti. In ko je Arthur končno ves ogorčen vprašal: No, kako je bilo? — je trajalo dobrih pet minut, preden je nalovila toliko sapa, da je odgovorila z drhtečim glasom:

— No, ali nisem preveč brbljala? Ali ti nisem nakopala preveč sitnosti, dragec moj?

— Mislim, da sem ti pokazal, da znam streti tvoje bolhe, — je odgovoril. No, priznam, da sem jih to pot samo pobožal v primeri s tem, kako jih prikrijem na tvojo kožo, če ne boš držala jezika za zobje.

Te slikovite besede so bile Mome Cervelas jasne. V budočo bo skrbno držala jezik za zobje.

Naslednjega dne tudi ni silila z nobenimi vprašanji v ljubljene Arthurja, ko je dejal ob petih popoldne s prijaznim glasom:

— Osnaži moje cape, Cerveletta, potem jih pa zavežeš s kravato. Med ljudi pojdem.

Ubogala je. Krasni rdečelasec si je popravil obleko, potem je pa pogledal na uro, rekoč:

— Pojdiva... Menda so se že dovolj zabavali s

tvojimi neumnostmi ti čvekači v parlamentu. Zdaj je čas skočiti k markizu.

Odšel je, svojih družic je pa cinično naročil, naj se potrudijo, da bo zvečer čim več zaslužila.

Vrnil se je ob dveh ponoči. Njegov vznemirjen obraz pariškega apasa je bil mračen, tako da se je drhteča Angela kar sključila. Videč, da nudi še preveč prostora udarcem, ki bodo gotovo začeli padati po nji.

Toda ne, Arthur se je stresel kakor pes, ki je prišel iz vode. Z zobmi je šklepetal, ko je dejal s hripavim glasom:

— Skuhaj mi malo vina.

Ko je prinesla čašo, iz katere se je kadilo, jo je v dušku izpraznil, potem jo je pa postavil na mizo in udaril z njo tako močno, da se je zdobila na kosčke.

— Gromska strela!... Lepe reči! Lepe reči.

Vino ga je bilo segrelo. Zaničljivo se je zasmejal, rekoč:

— Tristo vragov! Če ne bomo računali, kako se mu bo pelo pozneje temu tičku! In močan glas bo imel, ko mu zaigram temu koračnico.

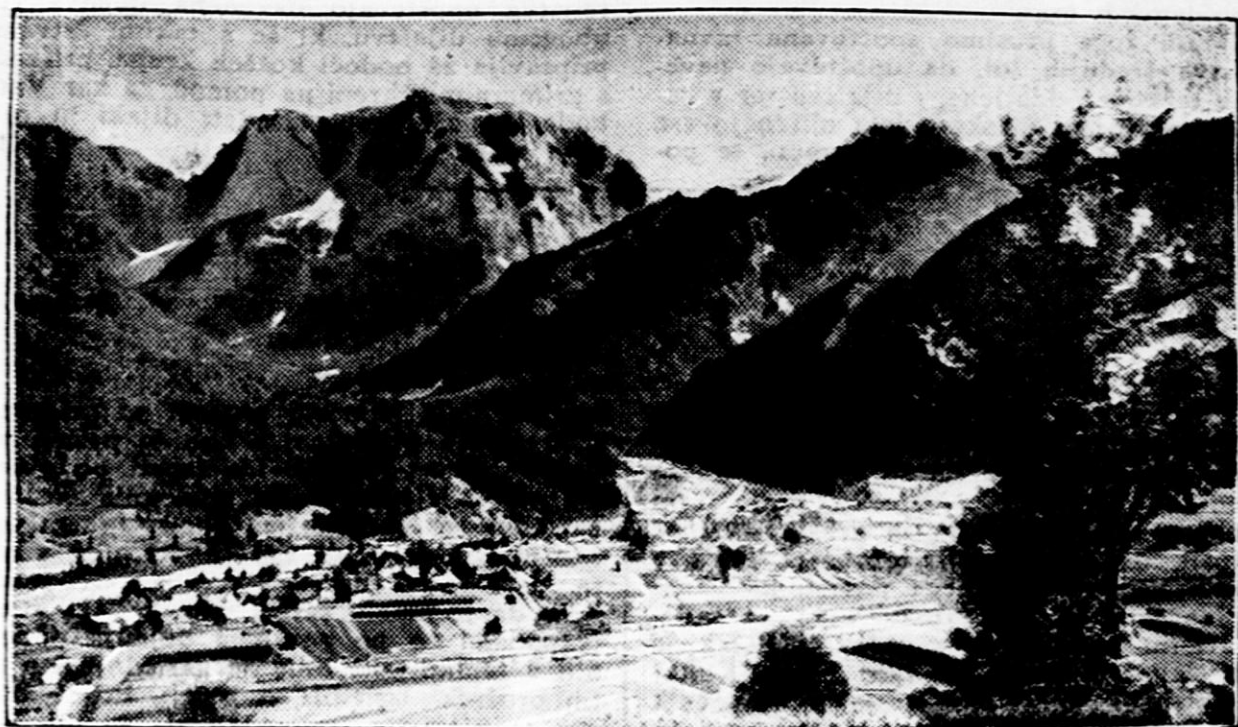
Krasni rdečelasec se je zarezal pri misli na to glasbeno perspektivo in objel Angelo, ki jo je ta nežnost kar očarala.

Pojdi, golobica... Ali ni tu lepše kakor na terasi Sacre Coeure? Ah, pravim ti, da je tu prijeten kotiček za mirno ključkanje, ko odbije polnoč.

Od svojega obiska v ulici de Ravignan se Jose Escaldas ni ganil iz svoje sobe. Pri vsakem zvoku,

Nujne potrebe Kranjske gore

Potrebna je še boljša ureditev tega letoviškega kraja, zlasti pa nova železniška postaja

Ljubljana, 14. avgusta
Kranjska gora kot letoviško mesto je zaslovela zlasti po svetovni vojni, ko je število njenih gostov začelo iz leta v leto čedalje bolj naraščati. Iz preproste gorenjske vasice je v teku let nastalo moderno urejeno letovišče, ki lahko sprejme okoli 2000 gostov in jim nudi zadovoljivo udobje. Nemalo sta k razvoju Kranjske gore v tujkoprometnem pogledu pripomogle kopalske Jasne s prekrasnim planinskim ozadjem in lepo urejeni prostor za tenis. Pozabiti niti ne smemo, da ima Kranjska gora vodovod, kanalizacijo in elektriko, kar vse so osnovni pogoji vsakega pomembnejšega turističnega kraja.

Kranjska gora ima pred marsikaterim slovenskim letoviščem tudi to prednost, da je znana kot gorenjsko središče zimskega športa, saj je bila v njej ustanovljena tudi prva jugoslovenska smučarska šola, ki uživa velik sloves po vsej naši državi. Veliko število gostov omogoča Kranjski gori in njenima sosedoma Podkorenju in Gozdju-Martuljku, da se lahko naglo razvijajo in v zadostni meri skrbijo za svojo povzdigo.

Kranjska gora ima zdaj štiri velike pomankljivosti:

neurejeno cesto, neprimeren prostor za odlaganje smeti, neurejeno izprehajališče in okoliščina, da je v Kranjski gori ob sami cesti več pomembnejših hotelov in pensionov, katerih gostje marsikdaj v polni meri uživajo vse blagodati, ki jih nudijo prane ceste in drveči avtomobil. Asfaltirana cesta bi seveda morala biti dobro naolijena, avtomobilisti pa bi pri vožnji skozi vas morali bolj upoštevati predpise o maksimalni dovoljeni hitrosti, ki jih zdaj po večini sploh ne upoštevajo.

Problem asfaltiranja ceste skozi Kranjsko goro je zdaj vsakega najaktualnejši problem tako za agencijo kranjskogorskega tujkoprometnega društva, kakor tudi za samo občino.

Drugi problem Kranjske gore, ki bi mu občina in tujkoprometno društvo morali posvetiti največjo pozornost, je prostor za odlaganje smeti. Zdaj odlagajo vso to navlako ob Pišnici, in sicer tik izprehajalnih poti. Kupi smeti povzročajo posebno v poletnih mesecih prav neprijeten smrad, razen tega pa vpliva na tujca precej porazno, če naleti ob izprehajalnih poteh ob Pišnici na velika smetišča. V okolici Kranjske gore je dovolj primernejših prostorov, kamor bi lahko odlagali smeti, smetišča v sami vasi — ob Pišnici in izprehajalnih stezah — pa bi morali takoj opustiti in prostor očistiti ter primerno preurediti.

Tretji problem, ki mu mora Kranjska gora posvetiti pozornost, ni nič manj važen od prvih dveh. Ob igrišču za tenis, ki je zelo lepo urejeno, je majhno izprehajališče s klopmi in senčnato potjo. Človek bi pričakoval, da bo okolica prostora za tenis skupaj z izprehajališčem lepo urejena in da bo tam naletel tudi na cvetne nasade, toda vsega tega ni. Na samem izprehajališču in ob igrišču za tenis so velika skladišča lesa, ki nikakor ne spadajo v to okolico. Res nerazumljivo je, kdo je izbral ta prostor za skladišča lesa in tako igrišče za tenis in izprehajališče odvel tisto lepoto, ki mu po namenu pripada. Kranjskogorska občina in tujkoprometno društvo bi morala poskrbeti, da gomile lesa čimprej izginejo z izprehajališča, prihodnje leto pa bi lahko tam napravili tudi lepe cvetne nasade, ki bodo v nekaj letih, ko

se bodo razrasli, lahko v najlepši okras kraja. To posebno zaradi tega, ker sta prostor za tenis in izprehajališče ob cesti, ki vodi v dolino Velike Pišnice in ki se po njej tujci rajši izprehajajo.

Med najvažnejše probleme Kranjske gore, ki so potrebni nujne rešitve, moramo vsekako šteti

vprašanje železniške postaje.

Sedanja postaja je bila zgrajena v času, ko je bila Kranjska gora samo skromna

planinska vasica brez vsakega tujkoprometnega značaja. Neugledna je že sama stavba, neprimerna in zato hla je čakalnica, pa tudi okolica postaje je neurejena in zapuščena. Če je železniška uprava našla kredit za postavitev novih železniških postaj v St. Vidu-Vižmarjih in nedavno na Otočah-Brezjah — te dve postaji v turističnem pogledu nikakor nista tako važni kakor kranjskogorska —, bi morala najti kredit tudi za postavitev nove postaje v Kranjski gori, reprezentantu naše gornje Savske doline in enemu naših najvažnejših turističnih krajev. Po številu svojih gostov — lani jih je bilo v Kranjski gori in njeni najbližji okolici 5734 z 62.825 nočinami — in po številu nočin se uvršča Kranjska gora med slovenskim klimatsko-planinskimi kraji takoj za Bledom na drugo mesto, z manj kakor polovičnim številom gostov in nočin pa ji sledi šele ostali slovenski klimatsko-planinski kraji. To dejstvo dovolj jasno poudarja, da ni postavitve nove železniške postaje v Kranjski gori prestižnega pomena samo zanjo samo, ampak sploh za vso Slovenijo. Tem okoliščinam primerno bi morala železniška uprava obnoviti naše železniške postaje, ne pa dajati prednost manj pomembnim, kakor se je to zgodilo v St. Vidu-Vižmarjih in v Otočah-Brezjah.

V interesu same Kranjske gore in vse turistične Slovenije je, da prve tri probleme s pomočjo države in banovine reši sama Kranjska gora čimprej. Četrty problem železniške postaje pa naj reši naša železniška uprava, in sicer tako, kakor zahtevata naš ugled in dejanske potrebe ogromnega poletnega prometa na kranjskogorski železniški postaji.

GOSTILNA „LOVŠIN“ poleg dramskega gledališča — Gradišče 13

Vam nudi prvovrstna topla in mrzla jedila po najnižji ceni. Pol piščanca din 13.—, Izbrana vina, vedno sveže pivo — veliko din 5.—, malo din 3.—. Abonent se sprejmejo. Senčnat vrt — Posebne sobe na razpolago.

Pretirane vesti o milijardni dediščini

V članku o dediščini rodbine Schulz iz Selnice je bilo nekaj netočnosti

Maribor, 12. avgusta
V petek 9. t. m. smo priobčili obširen članek o bogati dediščini, za katero se poteguje Selnica Schulz (ne Schulze). V tej zadevi smo prejeli od dobro informiranega pooblaščenca rodbine Schulz iz Selnice g. Franca Podlipnika pismo, iz katerega je razvidno, da je pisec v petek objavljene članka v marsičem precej pretiraval.

Historijat dediščine je opisan kolikor toliko pravilno. Ni pa res, da bi bil nemški državni kancelar Adolf Hitler kakorkoli sporočil ali dal kaj sporočiti Schulzu. Dediščina, ki pripada rodbini Schulz, tudi ni tako bajno visoka, kakor jo opisuje pisec članka, temveč je mnogo nižja, čeprav precej bogata. Za izplačilo dediščine je bila vložena tožba proti nemški državi in nedavno se je pričela pravda med dunajskim in mariborskim sodiščem.

Schulz je sicer izdal vse svoje premoženje za to pravdo, ki jo vodi že dolgo vrsto let, toda v svojem zaupanju je naletel večinoma na nepravne ljudi in stvar se prej ni vodila po juridični poti, kakor

bi bilo pravilno. Šele zdaj je prišla na pravo pot. Res tudi ni, da bi bil dosedanji pravni stroški narasli na 600.000 din. Prav sploh se ni bilo. Res tudi ni, da bi bili že trije posestniki zaradi te pravde prodali svoja posestva in prišli na beraško palico. Do zadnjega sploh nihče ni vzel zadeve resno in pametno v roke in s tem je bilo mnogo zamujeno. Šele zdaj je krenila vsa stvar na pravo sodno pot in tako vse kaže, da bo vprašanje te dediščine končno urejeno.

Ker pa rodbina Schulz nima sredstev, da bi storila nagle in energične korake, je povsod primorana posluževati se pravice revnih. To je pa seveda zelo počasna pot, na kateri je treba premagovati mnogo ovir. Če bi bil na razpolago denar, bi se dal dobiti hitro in zanesljivo marsikateri dokaz s posredovanjem na merodajnih mestih. Tako so pa dedišči navezani na dobro voljo dobrih oseb, na pisarjenje in na pravico revnih, a zbiranje dokazov je neobhodno potrebno. Tako je približno stanje te zadeve.

Živilski trg

Ljubljana, 14. avgusta
V mnogih podeželskih mestih in trgih nas zavidajo, češ da je na našem živilskem trgu vedno na izbiro vsega blaga ter da je zato tudi cenejše. V resnici prihajajo nakupovat na ljubljanski trg zelenjavo in sočivje iz mnogih gorenjskih krajev, pa tudi z Dolenjskega. Vendar naše gospodinjice niso zadovoljne s cenami. Zdaj so se sicer nekatere vrste zelenjave in sočivja pocenile na višino cen prejšnjega leta, toda to niso glavna živila in splošni izdatki za gospodinjstvo niso zaradi tega znatno manjši.

Trg je bil danes mnogo bolj založen zaradi jutrišnjega praznika, sicer pa obredah ni navedeno več blaga kakor druge delavnice. Danes je bilo naprodaj tudi več gob, vendar le skoraj samih lisic; ker jih je bilo mnogo, so jih prodajali po dinarju liter ter smemo reči, da so zdaj gobe izmed vsega blaga na trgu najcenejše. Precej dražje so jagode, borovnice po 4 in maline po 7 din liter.

Kmetje so danes pripeljali tudi precej sadja, največ jabol. Sadje je letos precej drago, razen hrusk, ki so po 4 do 6 din kg in ki niso posebno lepe. Najlepša namizna jabolka so po 12 din. Kmetje prodajajo zgodnja kislja jabolka po 5 do 7 din kg. Najdražje so breskve, po 20 do 24 din. Prejšnja leta je bilo ob Velikem smarnu že mnogo grozdja po zmernih cenah. Danes ga imel naprodaj samo en proda-

jalec. Grozdje je še vedno po 14 din kg. Domačega grozdja še ne bo tako kmalu na trgu. Doslej je bil konzum sadja še precej slabši kakor prejšnja leta.

Cene glavnih vrst sočivja in zelenjave, n. pr. stročjega fižola, ki je po 2 din navzgor, kumar, cvetače, solate itd. ne bodo več nižje. Ne smemo pričakovati, da bo trg z vsemi vrstami živil še bolj založen.

Danes so se gospodinjice precej zanimale za perutnino; trg je bil z njo posebno dobro založen. Zlasti mnogo je bilo zaklane perutnine. Jutri ne bo brezmesni dan in mesarske stojnice bodo odprte. Zato tudi ni šla danes v denar perutnina tako kakor bi sicer, čeprav je bila kupčija živahna.

Iz Celja

—c Sokolsko društvo Celje-matica vabi sestre in brate, ki so svojočasno prinesli legitimacije v pregled in jih še niso dvignili, da pridejo ponje ob sredah po 19. v društveno pisarno v mestni osnovni šoli. Uprava ne more legitimacij odstaviti po edincem, zato prosimo, da se prizadejete potruditi sami po nje.

—c Odlikovanje. Z redom sv. Save V. stopnje je bil odlikovan tajnik sreskega načelnstva g. Franc Kocjan v Celju. Čestitamo!

—c Avtomobil so ukradli in ga razbil. Svojevrsna tatvina, ki spominja bolj na ameriškega podvige se je izvršila v ponedeljek zvečer v Celju. Omenjeni večer se je pripeljal iz Laškega s svojim avtomobilom neki industrijec z namenom, da po-

Tako lepega filma še dolgo, dolgo ni bilo v Ljubljani... To je kritika občinstva, ki je dosedaj videlo film:

KINO SLOGA, tel. 27-30

Vest zdravnika dr. Kildareja

V glavnih vlogah: Lew Ayres, Lionel Barrymore, Lynne Carver
Film izredno zanimive vsebine in globoke ljudske požrtvovalnosti. O mladih zdravnikih na newyorški kliniki, ki se specializirajo za svojih humani poklic.
Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri

Danes ob 16. in 19. zadržnikar Mickey Rooney

Pustolovščine Hucka Finna

Zvečer ob 21. uri premiera zabavnega filma
Film poln zabavnih scen, ljubezni in humorja

GODCI Z ULICE

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri! Blagajna je odprta danes ob 15., jutri od 11. do 12. in od 14. dalje. Kino Union, tel. 22-21

bilom neki industrijec z namenom, da po-
seti večerno predstavo v tukajšnjem kinu. Avtomobil je pustil v bližini Vodnikovih ulici nič hudega sluteč. Ko se pa vrne po končani predstavi, na svoje začudenje opazi, da ni nikjer v bližini avtomobila. Zadevo takoj prijavi policiji, ki je pričela poizvedovati za izginulim avtomobilom. V torkel jutraj so res našli popolnoma razbit avtomobil v Strossmayerjevi ulici. Policija išče krivce tega dejanja in gotovo jih bo zadela zaslužena kazen.

—c Darilo. Sokolskemu društvu Celju matič je daroval 100 din iz neke kazenske zadeve odvnetnik g. dr. Alojz Gorican. Najlepša hvala!

—c Karambol na Mariborski cesti. Včeraj okrog polne se je pripetila na Mariborski cesti ob železniškem prelazu prometna nesreča, ki bi lahko imela težke posledice. Osební avtomobil celjskega mehanika Ožeka je hotel prehiteti neki voz v času, ko je na desni strani ceste vozil proti mestu kolesar Vid Cepin, star 45 let, brezposelni delovodja iz Sp. Hudinje. Pri tem pa je zadel na eni strani v voz, na drugi pa v kolesarja in ga podrl na tla tako, da je ta dobil po glavi in telesu precejšnje poškodbe, da so ga morali prepeljati v bolnico.

—c Izpred celjskega sodišča. Včeraj se je vršila razprava na tukajšnjem sodišču proti Stefanu Kračunu, staremu 56 let iz Črnič pri Konjicah. Kračun je junija letošnjega leta blizu neke vinske kleti udaril po glavi Antona Stebleta tako močno, da je ta kmalu nato umrl. Kračun se je sicer zagovarjal, da je Stebleta udaril zaradi tega, ker je ta grozil njegovemu bratu. Kračun je bil obojen na dve in pol leti roblje. — Na 1 leto in 1 mesec roblje je sodišče obsodilo 30letnega posestnikovega sina Antona Kuneja iz Globokega pri Brežicah in 26letnega Franca Cvetka iz Piršenberga na 3 mesece strogega zapora, ker sta v nekem tepežu poškodovala Antona Sušina in mu zadala z nožem 7 cm dolgo rano v podlaktu, mu poškodovala prste in levo dlan, da je sedaj neobčutljiva.

—c Nesreča ne počiva. Ivan Zohar, 12-letni sin delavca iz Levice pri Celju je 12. t. m. nalagal staro železo na avto pa je prišel z leve roko pod kolo, da mu je zmečkalo prste leve roke. — Terezija Laznik, 11letni hčerki posestnice iz Smilav-za pri št. Juriju ob Taboru je pri mlavi mlaticina zlomila desno roko. — Martin Klavžarju, rudarju v Hudi jami pri Laškem je pri delu padlo deblo na levo stopal in mu ga poškodovalo. — Ko se je 10letni Franca Zidanšek iz Rečice pri Šmarju, sin kočarja, sukal okrog mlaticine, mu je stroj poškodoval levo roko. Vsi se zdravijo v celjski bolnišnici.

—c Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel jutri na praznik g. dr. Dragomir Mušič v Cankarjevi cesti 7.

—c Nedeljski nogomet. Prihodnje nedeljo bo otvoril SK Celje nogometno sezono ter je za to priliko povabil moštvo ISSK Maribora. Tekma bo na Glaziji in se bo pričela ob 17. Predtekmo bosta igrali moštvi SK Stor in Celja II.

ŠAH

Četrto kolo celjskega turnirja

Celje, 14. avgusta.
Prva je bila končana partija Jerman-šmigovc. Igrala sta nepravilno otvoritev. Šmigovc je v otvoritvi izgubil kmeta, pozneje pa še figuro. Po menjavi figur je šmigovc v 51. potezi partijo izgubil.

Sorli in Mlinar sta igrala kraljevo indijsko partijo. Sorli je s svojim kmetom zapri eredišče in izvedel napad na f-črti ter žrtvoval figuro. Mlinar je bil v 36. potezi kontakuranc.

Berner je proti Gottliebu igral damski gambit. Gottlieb je po dobri igri pozicijo izenačil. Po težki pozicijski igri je partija končala remis.

Marek je kot črni proti Mišuri igral kraljevo indijsko partijo. Mišura je stal dobro, v časovni stiski pa je žrtvoval stolpa za konja in kmeta ter izvedel napad, pa ni uspel. Pa zamenjavi figur je Mišura partijo izgubil.

Ostale partije so bile prekinjene. Pavlovič in Popovič sta igrala budimpeštanski gambit. Pozicija je nejasna. Enako je s po-

zicijo v partiji Drašič-Majstorovič. Žuk je igral Collejev sistem proti šiški. Šiška je dobil kmeta in napad, tako da stoji v zmagovalni poziciji. Šubarič je igral proti Saviču damski gambit s prehodom v stonval. Šubarič bo prekinjeno partijo verjetno dobil. Medan in Grašer sta igrala francosko partijo. Medan stoji po prekinitvi v boljši poziciji.

V prekinjeni partiji tretjega kola je šmigovc izgubil proti Bernerju. Žuk je proti Saviču kuvertiral slabo potezo, Savič je zmagal. Partija med šiško in Popovičem se je končala remis. Pavlovič je brez nadaljevanja proti Sorliju izgubil.

Stanje po četrtem kolu: Sorli, Jerman, Berner 3½, Mišura 2½, Majstorovič, Drašič, Gottlieb 2 (1), Šubarič 1½ (2), Šiška, Popovič 1½ (1), Šmigovc, Marek 1½, Savič 1 (1), Mlinar 1, Pavlovič, Žuk, Medan ½ (1), Grašer 0 (1).

Žanka Stokič v Ljubljani

Ljubljana, 14. avgusta.
Jutri zvečer bo ljubljanska javnost gotovo z navdušenjem pozdravila člane beograjskega gledališča, ki bodo priredili na vrtu Zvezde zvečer humorja in pesnik. Štirje člani beograjskega gledališča bodo nastopili, in sicer Zanka Stokič, Vlasta Antonović, komik Serioza in popularni pevec šlagerjev Boško Nikolič. Skupini, ki je v Beogradu zelo priljubljena in znana šir-rom po državi zaradi svojih poletnih turnej, je na čelu slavna prvakinja in ljubljenska Beograda Zanka Stokič, nad vse dražestna dama, ki si zna osvojiti srca s svojo umetnostjo. Prepričani smo, da bo Ljubljana sprejela umetnike iz Beograda z ljubeznijo in simpatijami, kakršnih je bila skupina že doslej deležna v večjih krajih Jugoslavije, zlasti pa pred dnevi v Zagrebu.

Iz Slovenskih goric

— Pridelek pšenice, ki je kazala letos na polju še zelo povoljno, ne bo takšen, kakor smo ga pričakovali. Zadržne neprestano deževje je onemogočilo zadosten razvoj zrna, ki je ostalo izredno drobno in se spremenilo v pleval. Računamo lahko, da je s tem pridelek zmanjšal za 30%. Iz tega se da sklepati, da bo letošnji pridelek žita še razmeroma manjši od lanskega, ker sta jecmen in rž slabo obrodila. Mlačva je letos dolgotrajna, ker znatno ovira pospravljanje požetega snopja z njiv zaporedno deževje.

KINO MOSTE

Jutri ob ½3. (dva filma — znižane cene), ½6. in ½9. uri, v petek in soboto ob ½9. uri

Mladost Andy Hardyja

Mickey Rooney, Lewis Stone, Cecilia Parker v najzabavnejšem filmu družine Hardy

Ljubosumnost

Loretta Young, Warner Bakster v ganljivem velifilmu iz življenja mladega kirurga

Rodrigo Delmote:

Noč pri Heleni

Človek lahko živi zelo grešno življenje, pa vendar dočaka solnce in miren večer življenja. To je znana stvar. Vse je odvisno od tega, kako se življenje dalje razvija.

Tega mnenja je bil tudi krvavi Charly, ki je v svojem življenju zlomil osemnajst reber in izmed teh nobeno ni pripadalo njemu: petelinček svoje pištole je pa sprožil večkrat nego si je umil roke. Charly je pil liki goba, navdušen je kvartal in deli udarce desno in levo, skratka bil je naj-silajnejši primer, kar jih je kdaj pognalo iz močvirja Rio Grande. A to ni bilo malo v naših burnih dneh.

Stanovali smo takrat tik pekla, čigar vročina je nas spreminjala v besne podivjane in naši noži se niso nikoli ohladili, tolikokrat smo jih potegnili iz nožnice.

Možje lahko potegnejo nož, če jih razjari drugi mož. Možje pa lahko tudi iz drugih nagibov sežejo po nožu.

Eden takih nagibov je bil v Abys baru. Ta nagib je segal od tal do mojih obrvi. Bil je slok in prožen liki pardal in imei je jantarno žolte roke. Vse to skupaj se je imenovalo Helena.

To je bilo dekle, o kakršnem mi moški sanjamo. Pod njeno visoko modrikasto

frizuro je žarel zapeljivo miren in prijazno blesteč žarek oči, temnih in globokih kakor polnoč, kadar ti je podajala čašico žganja. Toda človeku se ni nikoli posrežilo ujeti jo z lasom roke, kje na samem. A to je nam poganjalo vso kri v glavo.

Tedaj je prišel v bar Charly. Položil je svoje z ostrogami okovane škornje na klop in zakričal:

Zganja Helena! Potem je pa sledil vsaki njeni kretnji s svojimi ostrimi, vođeno modrimi očmi.

Helena mu je prinesla žganja. Vsi smo dobro pazili kaj se bo zgodilo, kajti Charly je bil sklenil z nami visoko stavo, da jo bo danes poljubil. Trikrat mu je bila že prisolila zausnico in bil je torej skrajni čas, da bi končno dosegel cilj, kajti več gonjačev živine se mu je že posmehovalo.

Charly je krepko držal Heleno za roko in ji nekaj šepetal. Videli smo poželjiv in lokav izraz v njegovih očeh in napeto smo pričakovali kaj se bo zgodilo. Helena je res poslušala kaj ji je ta nasilnež šepetal. Zdelo se je, da je dobre volje.

Končno je bil Charly pri kraju s tem, kar je imel na srcu in nasmešnil se ji je. Ozrla se je nanj kakor bi razmišljala, potlej je pa prikimala in mu nekaj zašepetala na uho... Gromska strela zares je storila to!

Ko je zopet sedela za mizico smo vsi odšli za Charlyjem. Charly se je naslonil na svojega žrebca in se nam ponosno zarežal, potem si je pa popravljal pas s samokresom in vzkliznil:

— Drevi ob desetih fantje! In že je pognal svojega iskrega žrebca v galop. Mi smo se pa spogledali blede od jeze. Ta prokleti zločinec naj bi dosegel pri Heleni svoj cilj? Gromska strela!

Tistega vročega popoldneva sem od jeze razbil skodelico, zlomil dva kola v plotu, razbil podstavek petrolejke in si belil glavo, kako je mogoče, da se ženske iz oblasti Rio Grande ogrejejo za zločince. Drugod se to vendar ne dogaja.

A zvečer ob desetih sem stal z vsemi fanti iz Puesta pod drejcem za Abys barom. Sedli smo v travo in potegnili karte, toda igrali smo slabo. Fantje niso imeli oči za karte, to je bilo tiho.

Potem je prišel Charly. Tih je bil pridiral na svojem iskrem žrebcu po nedogledni stepi in ga razjahal pred nami, da je kar zarožljala s srebrnom okrašena oprema.

Stal je pred nami lepo obrbit, z rdečo ru-to okrog vratu, trd liki kladivo in tiho se je nasmešnil: Upam, da ste vzeli s seboj svoje oči...

Pokleti baha!

Tekel je kakor petelin k stranskim vratom in tiho je potkal. V mraku smo opazili Heleno na pragu. Smejale se je in mu odprla vrata.

Človek lahko umre zaradi kurjega očesa, vse se je že zgodilo. Toda mi, dvanajst mladih, krepkih fantov, mi smo bili malone na tem, da nas zadene srčna kap, ko smo to videli.

Pablo, ki so se mu od jeze pobledele ustne kar tresle, je izjavil, da mu je vseeno s kom bo Helena zvečer prepevala pesmico. Piet je meril s svojim težkim samokresom na razsvetljeno okno v prvem nadstropju, toda roka se mu je tresla. Thona je razburjeno požiral slino. Naenkrat je pa zagodrnjal, da je dama padla in treščil je karte v travo.

Nekaj časa smo zrl nepremično kakor začarani na samotno hišo v stepi, nad katero je bila začela svetiti rdeča luna, južno-ameriške pampe. Vsi smo težko dihali, kakor da nam primanjkuje zraka.

Potem se je pa zgodilo. Molče smo vsi vstali in se napotili k Abys baru, dvanajst fantov, mehanično brez namena stopajo-čih, vendar pa v grozeče strnjeni četi.

Ko smo prispeli do stranskih vrat smo zaslišali zgoraj več krikov, ropot in zamolkel padec. Pogledali smo tja. Prebledeli smo in se spogledali. Videli smo same ble-

de moške obraze v luninem svitu in samo srdito žareče oči.

Kar je Piet potegnil samokres in ga nastavil na ključavnico. Vedeli smo, da bo zdaj zdaj planil v hišo liki orkan. Piet je dvignil samokres, toda tisti hip so se čisto tiho premaknili vrata.

Nepremično smo obstali. Na pragu je stala Helena. Smejale se je, da so se ji v mesečini kar lesketali beli zobje. V roki je držala svečo. Ni bila prestrašena, ko je zagledala pred vrati tucat razjarjenih fantov. Smejale se je.

Piet jo je hotel vprašati kaj to pomeni, toda Helena je zašepetala: »pst« in položila kazalec na usta. Potem je nam po-mignila naj ji sledimo. Mislili smo, da je to pomota. Toda ona nam je res kimala.

Pridite fantje, — je dejala in se vrnila v hišo.

Iz bara smo slišali zamolkle glasove. Po prstih smo stopali za njo. Stopnice so nekoliko škrtale, drugače se je pa samo slišalo globoko dihanje razburjenih fantov.

Gori na hodniku se je Helena ustavila in lokavo odgnila iz okenca zastor. Vsi smo se prerivali k okencu, da bi pogledali v sobo. Stali smo v temi in gledali v sobo, kjer je brlela sveča.

Bila je nekakšna na hitro roko urejena prazna kopalnica brez opreme. Samo v

Prekupčevalstvo ubija obmejno gospodarstvo

Strogi ukrepi oblasti ter zadružna ureditev vsega vnovčevanja in kupovanja so nujno potrebni

Maribor, 13. avgusta. Od nekdanjega je bilo v vseh krajih, ki so mejili na druge države, zlasti če so slednje bile gospodarsko jake, razvito v veliki meri razno prekomerno trgovanje in to dovoljeno, še bolj pa nedovoljeno. Slednje nazivamo tihotapstvo in se je to pred vsem nanašalo in — se seveda še nanaša — na razno monopolno ali drugače za izvoz prepovedano blago. V predvojni dobi in prva leta po njej je iz tega vira dotehalo mnogim obmejnimi slojem mnogo dohodkov, s katerimi v notranjosti bivajoči državljani niso razpolagali. Pa tudi legalna trgovina preko meje je dajala lepe zaslužke in dobičke, osobito n. pr. potom prodajanja agrarnih pridelkov iz agrarne države v industrijske, iz teh spet obratno industrijskih pridelkov v agrarne države, itd. Po vsem tem so ob takih okolnostih bili v obmejnih predelih zaznamovani ugodni gospodarski pogoji nekaterih slojev. Omenim naj še zlasti dvoslojnost, ki so kot lastniki kmetij ob meji industrijskih držav v istih svoje prideleke vnovčevali po cenah, ki so bile čisto več 100 odstotno višje kot v agrarni državi sami. Seve so imeli in še imajo žal od tega dobiček n. pr. pri nas na severni meji le — tuji, onstran državne meje bivajoči državljani. Vdodilo bi predaleč, ako bi hoteli nekoliko prikazati izjemno, kam boljše blagostanje takih dvoslojnikov pri nas in razumeli bi potem, zakaj so posestva teh tukajšnjih lastnikov — tujih državljanov bolj vzorno urejena, njih delavci boljše plačani, njih kulture bolj donosne itd. Da vse to opazujejo tudi naši mešarji, naši zavedni obmejni posestniki in delavci ter da vse to — osobito pri današnji težki kruhoborbi — ne ostane brez posledic, je samoumevno.

Dotaknil sem se le kratko tega pojava, ki naj bo istakot eden izmed argumentov, zakaj razni obmejni rodoljubi in poznavalci naših obmejnih razmer toliko kličemo in kričimo za gospodarsko pomoč našim obmejnimi trpinom! Je pač prav, tu, kakor tudi drastično slišati, kravovo resničen izrek: vsaka ljubezen gre skozi želodec!!! Omenil sem, da so se okoriščali z dovoljeno in nedovoljeno mejno trgovino le nekateri sloji in se zato le ti bogatili, poleg njih pa je pretežna večina seve živela v težkih prilikah, zlasti še kmetovalci, delavci in javni nameščenci, ki jim ni bilo ali ni smelo biti za takojšnja trgovanja. Javni nameščenci in delavci so si celo morali in še si morajo prav danes svoje življenjske potrebe čisto dražje kupovati kot njihovi tovariši v mestih, kamor produkti odnašajo na trg svoje prideleke ter jih čisto ondi prodajo ceneje, kot so jih pripravljali prodati v svojih bivališčih. Baš to dejstvo glasno in jasno govori proti sedanjemu sistemu draginskih razredov, ki je baš danes izživljajo socialna krivica — kar bodi le mimogrede omenjeno.

Z omenjeno mejno trgovino in njej sledečo priliko obogatitve nekaterih slojev je bila predvsem v obmejnih krajih ustvarjena nekakša psihoza razkupčevanja, za trgovanje, kupčevanje, prekupčevanje, mešetanje i. s. l. vsebolj kot v ostalih krajih! To razpoloženje se razvija tem močnejše, čim večje ovire so stajale pred svobodnejšemu mejnemu trgovanju. Te ovire pa dosežajo svoj višek baš danes, ko so vsled vojnih razmer vse meje takorekto zaprte. To dejstvo rodi reakcijo v drugi smeri, v smeri porasta prekupčevanja in številna prekupčevalceva znotraj države, tostran meje — v bližini meje bolj kot daleč znotraj nje! In ta pojav žal spet prizadene v glavnem obmejno našino, nič manj kot v prej opisanih okoliščinah, ni pa tudi manj obžalovanja vreden, kajti vse prekupčevalce vrše na škodo naših mešarjev prekupčevalci — ne tuje — ampak naši lastni ljudje.

Poglejmo si nekatere »obrtne« zgrehe prekupčevanja! Najstabilnejša panoga našega obmejnega gospodarstva je živinoreja. Vem, da je živinsko prekupčevanje povsod »dobro« razvito ter je skoraj že nekakša »tradicija« malih kmetov, saj čitamo v naši zgodovini, da se je z njo ukvarjal tudi Črni Jurij, seve pa moramo razumeti, da je takrat srbski kmet bil hlapec-tlakodajalec Turkov ter se moral priveriti z muko in raznimi zaslišanji sredstvi, tudi z živinsko mešetarijo skozi svoje suženje, ko življenje. Prva leta po svetovni vojni se je z živino in mesom velerentabilno trgovalo, preko meje in ker je to zdaj odpadlo z živinorejce, mešarje i. dr., je v potencialu a meri na to mesto stopilo živinsko mešetanje! Da se me razume prav: vsekakor priznavam, da brez trgovaškega posredovanja ni pravega vnovčevanja niti od strani prodajalcev, niti od strani kupcev! A to, kar danes opazujemo baš pri trgovanju živine, presega že vse meje! Imamo prekupčevalce za vse vrste živine, dalje za živo, klano, staro.

enem kotu je stal stol in na njem prižgana sveča.

V steno nasproti nam je bil zabiti močan kavelj, z obročkami in k temu obročku je bil privezan Charly Bil je tako mojstrsko privezan, da se skoraj sploh ni mogel ganiti naš krvavi Charly.

Nad njim je bila prha in ta je bila odprta, tako da je na vso moč brizgala nanj ledeno mrzla voda.

Charly je bil oblekel za ta večer praznično obleko in obul visoke lakaste škornje. Na sebi je imel vse svoje srebro in vse dragulje. In na vso to parado je zdaj neumljeno brizgala mrzla voda.

Charly ni napravil dobrega vtisa pod to neprostovoljno prho. Tresel se je od mraza in šklepetal z zobmi, ko so mu tekli curki vode po obrazu. Obraz je imel obupano nakremžen in jel je tarnati: Helena, Helena, Helena!

Tedaj se nisimo mogli več premagati. Zakrohotali smo se in vlomili vrata. Ko je nenadoma zagledal na pragu družbo fantov, držečih se za trebue, je bil Charly tak, kakor bi bilo nenadoma treščilo vanj.

Samo Helena je ostala povsem mirna in brezbrizna. Nekaj časa je zaničljivo s prižmurjenimi očmi opazovala to klaverno po-

mlado, plemensko-mesarsko, vprežno-mlečno živino itd. Na živinskem sejmu najdeš več mešetarjev kot vseh ostalih interesentov, t. j. prodajalcev in kupcev skupaj. Zlastno je dejstvo, da se mešetarjev poslužujejo tudi mesarji, v zadnjem času tudi celo že kmetovalci, ki prihajajo čisto v težkoče, da brez mešetarjev skoraj živine ne morejo »ugodno« prodati! — Pojdi po deželi! Srečuješ potujoče, ki par dni pred sejmom prelatujejo hleve, znajo povedati o slabih izgledih živinske prodaje i. s. l., na sejmski dan pa sami ali po svojih gonjčih imajo od tebe kupljeno živino že na sejmu. Poglavlje zase je grdo ravnanje s tako »svečo« potujočo živino! — Za prvim konstantem na sejmišču si živino prodal, za tretjim jo prekupčevalec prodaja še dalje. In tako dalje. Odigravajo se prizori, zgrube in dobički, smehi in žalovanja, prijateljevanja in svaje, po večini pa dogajanja, ki so vse prej kot vzgojna, kot dokaz naše poštenosti in srčne kulture! Zrtev je seve z malimi izjemami le živinorejec in celo mešar se po krivici jezi nanj radi visokih cen mesa, ki so po največ nesorazmerne z nizkimi cenami živine! — Bilo bi zanimivo odrediti popis ljudi, ki obiskujejo živinske sejme — z brez živine, lastne — kupljene — kraj — zakaj, prodane — kdaj — kako — komu, in v kratkem času bi to izdalo! Enako bi se bilo treba zanimati za take »potnike« po deželi in koliko koliko več delovnih sil bi imel kmet na razpolago baš sedaj, ko mu jih primanjkuje! V tem urejanju pa je predpogoj: skupno nastopanje mesarjev, živinorejcev in oblasti! In prišli bodo na svoj račun mesarji, na boljši račun pa tudi kmetje in kupovalci mesa!

Nikjer toliko ne pride dalje v upoštevek mlečarsko trgovanje, kot baš blizu severne meje. Kakor so tu zelo merodajna večja bivališča za trgovanje z živino, predvsem Maribor, dalje Ptuj, Ormož, Ljutomer i. dr., silno je glede trgovanja z mlekom in mlečnimi izdelki. Najbližnji teh mest nosijo lahko mleko sami v mesta, daljina ga morajo voziti ter se vedno bolj poslužujejo vozilov, ki naložijo več mleka tudi od svojih sosedov. In baš ti-le mlečni prevozniki so osebek in predmet mlečnega trgovanja! Kakor imamo nekaj izjem pri živinskih prekupčevalcih, ki se zadovolje z malim dobičkom, imamo jih nekaj tudi med mlečnimi prevozniki, seve redkih kot — belih vran! Imamo mlečne prevoznike na vozovih in vedno več — na kolesih! Slednji so čisto z higijeničnega

Pred 40 leti zasneženi na Triglavu

V hvaležen spomin triglavskim »meteorologom«
Važnost meteorološke empirike

Maribor, ob Vel. Šmarnu. Če zdaj po 40 letih ožji ali širši svet (najbolj pa samega sebe) vznemirjam s svojimi vremenskimi poročili, ne šteje to meni v zlo, marveč spoštujejo to predvsem kot zaslugi triglavskim »meteorologom«: pastirjev, divjih lovcev, sploh tistih, ki se radi svobodno klatijo po kraljestvu Zlatogorja. Prvi izredni vremenski pojav, ki sem ga doživel vrh Triglava, ko me je (mislim za Mali Šmaren) takrat že blizu 80 let stari starešina slovenskih planincev — nepoznani France Kadlinik — še kot vojaka prvič popeljal na Triglav, me še danes živo spominja na veličastvo nevihte pod seboj.

Prave »meteorologe« pa sem imel priliko spoznati pozneje, ko sem se sam kolovratil po in pod Triglavom ter z živčevostjo svoje sablje plašil divje kozle. Čim globlje proučujem zakone vremensoslovja, tem bolj se moram se zdaj tuditi, kako točni so ti sicer prosti sinovi prirode v svojih vremenskih napovedbah. Z dokazi iz osebnih — včasih tudi bridkih — doživljanj ni treba na dan, ker je to vsem našim planincem več ali manj že znano dejstvo.

Le enega doživljanja — s posebnim namenom, da služim širši javnosti — se to na kratko spominjam. Bilo je to pred 35 leti baš te dni ob Vel. Šmarnu. Po tolikih prejšnjih je bila to moja zadnja pot na Triglav. Malo prej me je neprimakano umrla moja dobra mati in čim je za to zame še danes občuteno bridko izgubo doznal moj bivši tovariš pri veleindustriji V. Majdič v Kranju, med tem živim v Trstu, me je povabil na oddih iz dolanega metropole na Triglav. Temu vabilu sem se kaj rad odzval, zlasti ker sem omenjenega poznal kot dobrega turista — iz moje šole.

dobo moža, ki se je zviljal pod prho kakor črv pod solncem, potem nas je pa povabila na kozareček najboljšega. Sedli smo na zabojne in stopnice, pili smo in prepevali.

Potlej so prišli Helenini starši. Najprej so kričali in zmerjali hčerko, potem so se pa še oni smejali z nami. In slednjič so prišli gori vsi gostje iz bara in tudi oni so se držali za trebue od smeha, ko so zagledali krvavega Charlyja v njegovem klavnem položaju.

Takrat je doživel Alys bar burno noč. Zadržali smo vse jezdece, ki so jahali mimo in pokazali smo jim moža pod prho.

To je trajalo do ranega jutra. Klicali smo slavo Heleni, vračili luninih oči, ki je plesala kakor pobesnela, dokler se ni povsem zdanilo... Toda na Charlyja se niti ozrla ni več.

V prihodnjih dneh so bili v okolici Alys bara štirje ranjeni, toda krvavega Charlyja ni bilo med njimi. Izginil je iz našega kraja. Pozneje smo slišali, da je začel novo življenje... v kaznilnici v Rosariu.

Helena nam pa zopet podaja s svojo mirno roko naše priljubljeno žganje čez mizico v baru, kakor da nam podaja roko. Zdaj pa zdaj se ozre na nas skozi neposlušeno zaveso trepalnic in zašepete: — Na zdravje fantje!

in zunanjostnega vidika primeri, ki si jih je kritika že javno privoščila. Mnogi med njimi so obžalovanja vredni, če se pomisli, iz kakih daljav, po kako težkih poteh in vremenih se dnevno mučijo z mlekom v mesta! — Koliko od njih samih sploh nima krav, a se peča z cenenim nakupom in dražim prodajanjem mleka! Nekateri teh se drugega dela sploh ne poprimajo! — In cene: kupujejo liter za 1 din 25 para, prodajo pa po 1.75—2 din, tu in tam še višje!

Enako kot pri živinskih prekupčevalcih bi bilo tudi pri mlečnih na mestu popis: z — brez krav, kje — po čem kupuje, kje — po čem prodaja, kako — v čem spravlja mleko, s čim se še ali zakaj ne peča! In spet: živinorejci bi prišli do boljših cen, odjemalci do primernih cen in do snaznega in zdravega mleka, ako bi prevoz bil urejen s primernimi skupnimi odvozi in v odgovarjajočih posodah; vse pa po občinskih, vsaj skupno najetih prevoznikih in pregledovalcih mleka!

Vinski prekupčevalci ne pridejo v poštev, k večjemu ob nakupovanju vinskega mošta, ker je vinska trgovina pač najzlastnejša stran vnovčevanja kmetijskih pridelkov. Vinski kupci so diktatorji cen, njih mešetarji in njihove moštne tehtnice naše itak obupajoče vinogradnike razumejo »božati«! O tem več ob trgatvi!

Sadni prekupčevalci! Kljub ničli sadni letini jih je več kot dovolj! Ko beremo poročila o izvozu jabolk, o cenah, o premijah, ki jih izvoznikom daje Prizad, se nam vse to zdi bajka. Zdaj so zgodnja jabolka plačevali po 2—2.10 din kg. Do 24. sept. je uvozna carina v Nemčijo 4.50 mark za 100 kg. Po sporočilu Prizada je cena navadnih jabolk 18 mark, namiznih pa 21 mark za 100 kg. Ako znamo, kako so sadni kupci organizirali tu in tam nekatere samostojne nakupovalce sadja, nam je jasno, zakaj so cene sadja tako nesorazmerno nizke — namreč nizke pri sadjereju! Slednji — zlasti letos — smo obsojeni, ali isto zadene tudi izvoznike?

Posebna »obrt« so lesni prekupčevalci! Nikjer ni podiranje gozdov bilo tako razsežno kot tu ob meji ter smo to že z gospodarske in državno-obrambene stališča precej ožigosali. Pa še po površnosti na to vlevažno zadevo!

Iz tega labirinta vnovčevalne neurejenosti, ki je zlasti ne bi smeli trpeti ob meji, je le en izhod: zadružna ureditev ter poostreitev oblastne kontrole!

Odočila sva se za sestanek iz Aljažvega doma preko Tomiškovce poti. Že pri prekanju razpoke na Tomiškovce pot v žive stene se je pokazal vpliv prestane smrtno izgube. Jaz, ki sem prav tega turista še prejšnje leto vadih v drznostih, tu pa je mojster pred svojim učencem — odpovedal. Komaj da me je spravil preko. Slutil sem, da mora tu še nekaj drugega vplivati na moje živce. In sicer vreme. In to kljub temu, da je bilo tedaj še lepo, solnčno in toplo. Nekako sredi sva srečala enega moj »meteorologov«. »Kako bo z vremenom?« — (Kratek pogled proti »Luknji« in po severni triglavski steni in že je odgovor tu): »Če prav hitro stopita, morda še prideta do Nemške koče, na Kredarico pa najbrže ne več pred nevihto. Bo huda, grozi tudi sneg...« Opozoril je naju še na gotove, mi deloma že znane vremenske pojave in poslovlji smo se.

Po precej hitri hoji sva dospela baš nad »Pragom« na raztopja med obema kočama, ko naju je že pozdravila »suvertura« k snežni nevihti. Videla sva še, kako neka družba preko Malega Triglava skokoma ubira pot navzdol, a takoj na to je naju zavajala megla in bila sva lahko srečna, da sva kljub temu našla našo kočico na Kredarici. Skoro istočasno je tja prihitala tudi ona družba, katere enega člana sem spoznal kot grofa Margherija iz naših (dolenjskih) Otočec.

Sledila je strašna noč, ki živi še danes v spominu vsem preživelim. Najhujši je bil udarec strele v pečino, okoli katere je bila pričvrščena kočica. V prvem hipu smo mislili, da je že po nas in da med ruševinami kočice kotalibamo navzdol. In mraz! 4 ali celo 6 pod ničlo! Zjutraj pa okoli kočice do 1 meter snega.

O tem, kar je po tem sledilo v Bohinju, se piše izvirni kriminalni roman. Tu le še pripomnim, da je usoda tako nanesla, da sva s omenjenim mojim triglavskim sopotnikom mnogo let pozneje prišla zopet vtip tu v Mariboru, kjer sva tudi ostala. Tudi širšim javnim interesom pa z obuditvijo teh spominov služim s ponovno opozoritvijo na čim dalje dragocenejšo potrebo po seznanju tistih prirodnih zakonov, iz katerih ne le triglavski »meteorolog«, marveč vsi, ki živijo pretežno v naravi, s skoro nezmotljivo točnostjo napovedujejo vreme. Poraja se novi svet in že ga označja širni svet s spreminjajočo klimo z izrednim vremenom in zanimivimi znamenji na nebu. Na priprostosti vremenskih opazovalcev (na empiriki) sloni vsa učena meteorologija. F. P.

Ravnateljstvo srednjih šol

Maribor, 13. avgusta. Vse srednje šole poseja poleg meščanske mladine mnogo gojencev iz znatno oddaljenih okoliških krajev. Mnogi poznajo od zadnje avtobusne ali železniške postaje hoditi do doma še cele ure. Učenje tej trpinov je združeno z nemalimi žrtvami; medtem ko se dijak, stanujoč v mestu, par ur pred šolskim poukom pripravja v udobni sobi na dane lekcije, mora ubogi dijak iz oddaljene okolice, v vsakem vrenemu, po najslabših poteh v šolo. Kolikokrat se mu pre-

močni čevlji posuše na nogah med poukom! Nekajkrat tedensko morajo dijaki ostati, morda samo radi ene popoldanske ure, do večera v mestu in kolovratiti celo v temi domov. So pa tudi avtobusne in železniške zveze z mestom urejene tako, da imajo okoličani zveze v mesto le zjutraj, povratki teh so pa navadno že v zgodnjih popoldanskih urah.

Zaradi tega prosimo spoštovana ravnateljstva srednjih šol, da upoštevajo navedene težkoče oddaljenega dijakstva ter v začetku letošnjega šolskega leta ukrepejo vse potrebno, da se v vsakem razredu, še po-

sebnost v nižjih, otvori po 1 oddelek, v katerega naj se uvrsti dijakstvo le iz oddaljene okolice in jim priredi učne ure tako, da bo pouk za te le dopoldanski in nerazdeljen. Za dijakstvo iz mesta je pač vseeno, tudi če ima pouk popoldne, saj je dom bližje, pot pa razsvetljena in tlakovana.

Ponovno prosimo, naj spoštovana ravnateljstva upoštevajo navedena dejstva ter ubogemu dijakstvu, ki se s takimi žrtvami pripravlja za bodoči košček kruha, prisloži s primernimi ukrepi na pomoč, za kar vam bodo hvaležni vsi prizadeti dijaki in njihovi starši. I. F.

Maribor, 13. avgusta. Pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je vršila danes popoldne kazenska razprava proti trem mlajšim moškim, ki jih je državni tožilec obtožil, da so dne 18. februarja letos v Savcih usmrtili 24letnega posestnika Janeza Janžekoviča. Na zatožni klopi so sedeli 21letni posestniški sin Jakob Petek iz Bratislavca, 22letni deavec Franc Kuhar iz Polancev in 25letni krojaški pomočnik Ivan Znidarič iz Bratislavca. Vsi trije so v smislu obtožnice dac 18. februarja letos prežali na posestnika Janeza Janžekoviča, ki je bil na obisku pri svoji nevesti Mariji Škerlečevi v Savcih, s katero bi se moral leste poročiti. Ko je Janez Janžekovič okoli 19. ure stopil iz Škerlečeve hiše in se hotel posloviti od svoje neveste, pa je nenadoma počil iz neposredne bližine strel. V naslednjem trenutku se je Janžekovič zgrudil. Šibre iz lovske puške so ga težko ranile v spodnji del telesa Janžekovičeva nevesta Marija Škerlečeva je na ves glas za-

kričala, toda namesto pomoči so pridrveli trije moški oboroženi s koli in pričeli na tleh ležečega Janžekoviča tepsti po glavi. Nazadnje je neki moški pokleknil na Janžekoviča ter ga z nožem dobesedno zaklal. Janžekovič je dobil več zabodljivcev v prsa, prežezana mu je bila žila odvodnica, tako da je kmalu zatem izkruval in umrl. Napadalcu so po gnusnem dejanju pobegnili v temno noč, toda že naslednji dan so jih orožniki izsledili in zaprli. Pri zaslišanju so vsi trije izpovedali, da so bili oni najprej napadeni in da so se samo branili. Edino Franc Kuhar je priznal, da je oddal strel iz lovske puške.

Obtoženci, ki so znani razgrajati in nasilneži, imajo na vesti še tri druge krvave zadeve, katerih žrtve so postali mladi fantje, ki so pa k sreči dobili le lažje poškodbe.

Jakob Petek je bil obsojen na 5 let in mesec dni robije, Franc Kuhar na 4 leta in 3 mesece strogega zaporja, Ivan Znidarič pa na 2 leti strogega zaporja.

Mariborske in okoliške novice

— Ograja na Ruški cesti kriči po pravilu. Narejena je iz starih železnih tirnic, ki pa so na več mestih zaradi rje popustile in vise z opornikov na tla. Drugod so zopet popolnoma izginile in jih je kdo ve odnesel, tako da so nad prepadi nezaščiteni vrzeli. Vsa Ruška cesta je v skrajno nezamenjenem stanju, ki je ponekod že življenjsko nevarno. Cesta vodi tik ob strmim dravskem bregu, kjer je cela vrsta nevarnih plazov. Nasproti III. deske šole so zadnji nalivi povzročili plaz, ki je napravil veliko in globoko brezno, da bi se vanj lahko skril zvrhan voz sena. Tudi cesta sama že kaže razpoke. Tu je potrebno hitro popravilo, še preden se začne šola, da se ne pripeti kakšna nesreča. To plazovje pa povzroča kanal, ki jo izpeljani pod cesto proti Dravi, ki pa niso poglobljeni do same struge, ampak prihajajo na dan že visoko na bregu in potem pri nalihi trgačo obrežje. Vse te kanale je treba poglobiti do dravske struge, sicer vse nastajajo ne bo nič pomagalo. Ruška cesta ima zelo nesigurno podlago, dasi vozijo po njej avtobusi in druga težka vozila. Je pa na nekaterih mestih, kakor na primer pred tvornico »Zora«, globoko izjedena in grozi nevarnost, da se bo nekega lepega dne polovica ceste zrušila v Dravo. Ta nevarnost obstoji ne samo na onem delu, ki spada pod mesto, ampak v vsej njeni dolžini vse gor do studenskega gozda. Moralo se bo najti sredstva, da se podlaga tej cesti utrdi. Če bi le ne bilo teh večnih sprovov za kompetenco. Mesto pravi, da se ta cesta njega ne tiče, ker je krajina, okrajni cestni odbor pa se spet zanaša na mesto. In tako cesta in dravsko obrežje propadeta naprej. (Del. pol.)

— Novo ulico smo zadnji čas dobili na koncu Koroske ceste na bivšem dr. Schmiederejevem posestvu ob Dravi. Tu se odcepi od Koroske ceste nova Bezenškova ulica, ki ima že tri lične vile, obeta pa se jih v kratkem še več, ker je ves prostor med Korosko cesto in Dravo že parceliran in razprodan. Nekateri lastniki so si na svojih parcelah začasnoma postavili majhne počitniške hišice, ki jim ob Dravi nudijo tudi užitek kopanja.

— Drag objem. V neki gostilni na Koroski cesti je popival 42letni železničar Ivan B. Pridružila se mu je neka deklica, s katero je potem preživel nekaj uric. Nenadoma pa je deklica iginila, z njo vred pa tudi denarnica, v kateri je bilo okoli 250 din gotovine. Ivan B. je zadevo prijavil policiji, ki poizveduje za tatinsko deklico.

— Zaradi nesrečne ljubezni je izpla 19. letna služkinja Amalija K., stanujoča v Frankopanovi ulici, večjo količino lizola. Našli so jo nezavestno v kuhinji. Poklicani reševalci so jo odpeljali v mariborsko bolnico, kjer so ji zdravniki izprali želodec in ji tako rešili življenje.

— Goljufu so nasledili. Pri tvrdki D. Rakusch na Aleksandrovi cesti 74 se je oglašila neki mož, ki je predložil naročilnico stavbe trdnice U. Nassimbena za 25 vrč cementa. Ker je bila naročilnica izstavljena na tiskovini tvrdke Nassimbena, so možakarju izročili 25 vrč cementa, ki ga je zatem z vozom odpeljal. Naknadno pa so ugotovili, da tvrdka Nassimbena ni naročila nobenega cementa in da so nasledili pretkanemu goljufu, za katerim poizveduje policija. Dosedanje poizvedbe so dognale, da je neki neznanec po raznih gostilnah ponujal po zelo nizki ceni cement.

— Vse krajevo. Neznani zlikovci so se splazili v stanovanje hišne posestnice Marije Ekarat v Jadranski ulici 100 ter odnesli razno perilo, obleke, jestvine in druge predmete v skupni vrednosti okoli 2000 din. — Delavci Mariji Savci iz Sv. Miklavža je izginilo izpred poslopja OUZD v Marji ulici 1400 din vredno kolo znamke »Panter« z evid. št. 2-198315. — Zasebnici Hedviki Kriznikovi, stanujoči na Pobreški cesti 15, ji izginila iz spalnice 1500 din vredna zlata zaplestnica. — Podravatelju »Putnika« v Mariboru iz osebnega avtomobila 800 din vreden žaromet. — Iz stanovanja zasebnice Ljube Gabričeve v Aljaževi ulici št. 24 so drzni tatovi odnesli razno perilo, obleke in druge predmete v skupni vrednosti 1500 din. Za tatinskega zlikovca poizveduje policija.

— Vsač dan nesreče. 11letni viničarski sin Mirko Grubšnov iz Loč je po nesreči naključje prišel z levico v mlatilnico, ki je ubogemu fantu odtrgala tri prste. — S hleva je padel v Veliki Zimici 7letni posestniški sin Julij Šauperl, ki je obležal s hudimi notranjimi poškodbami. — Z lokomotive je padel 46letni strojevodja.

Srečko Mustek iz Maribora, ki si je pri padcu zlomil levo nogo. — V Račah je padel z zidarskega odra 56letni zidar Ivan Breznik, ki je obležal z zlomljenim levico. — Na Aleksandrovi cesti je padel s kolesa 29letni delavec Martin Doki iz Maribora, ki ima hude poškodbe na glavi. — Z lestve je padel in si poškodoval glavo 69letni kmečki dninar Andrej Požun iz Košakov. Vsi poškodovanci se zdravijo v mariborski bolnici.

— Športne vesti. V Maribor je prispel nečak bivšega svetovnega teniškega prvak Františka Koželuha, Karel Koželuh, ki bo kot gost ISSK Maribora treniral teniške igralce ISSK Maribora. — V nedeljo je bila na stadionu SK železničarja nogometna tekma med nameščenci Rosnerjeve in Doctorjeve tekstilne tvornice. »Rosnerjevi« so zmagali z rezultatom 6:2 (2:1). — Nogometaši ISSK Maribora potujejo v nedeljo 18. t. m. v Celje, kjer bodo odigrali prijateljsko nogometno tekmo proti SK Celju. Jutri v četrtek 15. in v nedeljo 18. avgusta bodo na tezenskem dirkališču velike konjske dirke, v okviru katerih bo kot glavna točka »Jugoslovanski derby« z nagrado 20.000 din.

— Surov napad. V Zgornji Kapli so štirje neznanci napadli 29letnega posestnika, ga sina Antona Stelcnerja ter ga z noži zabodli v prsa. Razen tega so ga s koli tolkali s tako silo po glavi, da je Stelcner obležal nezavestno v mlaki krvi. Prepeljali so ga v mariborsko bolnico. Za napadalcil poizvedujejo orožniki.

— Sejmiske novice. Na mariborski živinski sejem 13. avgusta so okoliški kmetje prignali 7 konjev, 6 bikov, 80 volov, 383 krav in 10 telet, skupno 486 glav. Prodali pa so 334 glav. Cene so bile naslednje: debeli voli do 8 din, poldebili voli 5.75 do 7 din, plemenski voli 6.50 do 8, biki za klanje 5.25 do 7 din, klavne krave debele 6 do 7 din, plemenske krave 5.25 do 7 din, krave klavarske 4 do 5.50 din, molzne krave 5 do 8 din, breje krave 5.50 do 7 din, mlada živina 6.50 do 7.75 din, teleta 6 do 7.50 din. Mesne cene: volovski meso prve vrste 14 do 16 din, volovski meso druge vrste 12 do 14 din, meso bikov, krav in telic 12 do 14 din, teleče meso prve vrste 12 do 16 din, teleče meso druge vrste 10 do 14 din, svinjsko meso sveže 14 do 16 din za kg. — Nočno lekarniško službo imata tekoči teden Vidmarjeva lekarna pri sv. Arhu na Glavnem trgu 20, tel. 20-05, in Savostova magdalenska lekarna na Kralja Petra trgu št. 3, tel. 22-70.

— 25 kg saharina so zaplenili finančni organi nekemu Francu F. pri Sv. Petru nize Maribora. Franc F., ki je znan tihotapec, je nosil saharin v nahrbtniku od nekega posredovalca ter je nameraval saharin odnesti na podeželje, da bi ga tam razpečal. Franca F. so zaprli.

— Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravljanim svojem ima v pristojnih primerih in v odsotnosti neodloženega zdravnika na praznik (Veliki Šmaren) 15. avgusta t. l. g. dr. Andrej Korenčan, Maribor, Jurčičeva ulica 8.

— Rečica jubilej! Mnogokrat se nam nudi prilika, ko čitamo v raznem časopisu o tem ali onem jubileju, ki so si pa vsebinsko kolikor toliko tako močno podobni. Zelo, zelo redek primer pa imamo te dni v Mariboru v veletrgovini Macuna Antona, kjer slavi njegov daleč po mariborski okoličnici dobro znani nameščene g. Winkler August svojo 75-letnico rojstva. Mlako je Mariborčanov in okoličanov, ki bi ne poznali simpatičnega, drobnega gospoda, ki opravlja svoj posol polnih 60 let. Kot 15 leten deček je vstopil kot vajenec k takratni tvrdki Grubitsh, kjer je ostal kot pomočnik vse do današnjega dne, ne da bi bil le enkrat menjal svoje službeno mesto, kar je pač edinstven pojav v Mariboru, temu enakih pa vsekakor jako malo tudi drugod. V tej dolgi dobi je imel le dva gospodarja in sedaj je uslužen pri tretjem. Kljub visoki starosti ga vidite dnevno prav vedrega in čilega za pultom, ob petkih zvečer pa še pokaže celo svojo mladeniško gibčnost na kegljišču v kegljaškem klubu svojih stanovskih tovarišev. Razne boleznoli so mu tuje, počitka skoraj da ne poznati ter je bil vseh dolgih 60 let zvesti sotrudnik svojim trem gospodarjem, mlajši stanovski generaciji pa vzor in vzpodbuden vzgled. K temu redkemu jubileju mu iskreno čestitamo z željo k novemu jubileju do skrajnih možnosti človeškega življenja.

STRUPEN JEZIK

— Dušica, noč in dan sanjam o tebi. — Ah za to si vedno tako zaspal.